

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Θ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1960 | ΑΡΙΘ. 5

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ

«Καταρτίζεσθε» (Β' Κορ. ιγ', 11)

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν περίοδος τῆς πνευματικῆς ἐποικοδομῆς τοῦ χριστιανοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει ἀφθονώτερα τὰ μέσα διὰ τὴν πνευματικὴν μας κατάρτισιν. Ὅχι δὲ μόνον ἀφθονώτερα· ἀλλὰ καὶ συστηματικώτερα καὶ μεθοδικώτερα. Καὶ ἀκριβῶς, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, θὰ ἐκτεθοῦν μερικαὶ σκέψεις, διὰ τὰ ἔχον τὴν ἐμπρακτικὴν συνέχειάν των ἐκ μέρους ὄλων μας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

1. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι μία προσπάθεια, διὰ τὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ ἔχῃ σύστημα, πρόγραμμα, μέθοδον. Πρέπει νὰ γίνεται μὲ τάξιν καὶ ἐπιμέλειαν. Ἰδιαιτέρως λοιπὸν κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς εἶναι ἀξία πολλῆς προσοχῆς ἡ τάξις καὶ ἡ μέθοδος, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει τὰ πνευματικὰ γυμνάσματα καὶ συνθήματα, ὥστε δι' αὐτῶν συνεχῶς νὰ προαγώμεθα εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν.

Ἐάν ὁ χριστιανὸς σκεφθῆ ὅτι τὸ ὕψος τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς καλεῖ ὁ Θεός, εἶναι μέγα, τεράστιον καὶ ἀφθαστον, ἐπόμενον εἶναι νὰ διατάξῃ καὶ νὰ ἀποθαρρύνεται, καὶ νὰ σχηματίξῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ποῦ θέλει ὁ Θεός. Αὐτὴ ἡ σκέψις εὐρίσκει ἔδαφος, ὅταν ὁ χριστιανὸς ἀντικρύξῃ παρενθὺς τὸ σύνολον τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων καὶ ἀρετῶν. Τοῦ φαίνεται ὄγκος, ὕψος μέγα καὶ δυσανάβατον. Φαντάζεται ὅτι δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ τὸ φθάσῃ. Θὰ εἶναι ὁμῶς ἔξω τῆς πραγματικότητος ὅποιος σκεφθῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Διότι ὁ Θεός δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς πράγματα ἀδύνατα. Εἶναι μᾶλλον ζήτημα συστηματικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν πραγμάτων.

Λέγεται περὶ ἐνὸς πατρὸς, ὅτι ἔστειλε τὸν υἱὸν του εἰς

τὸν ἀγρὸν διὰ τὰ τὸν ἐκχερσῶση. Εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ· εἶχε μείνει χέρσος, καὶ ἐχρειάζετο ἐργασίαν ἐπίπονον, διὰ τὰ γίνῃ πάλιν γόνιμος. Ὁ υἱὸς, ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ εἶδε τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο, εἶδε τὰ ἀγκάθια καὶ τὶς πέτρες, καὶ ὑπελόγησε πόσον πολλὰ στρέμματα ἦσαν, ἐδί-
στασε. Τὸ ἐθεώρησεν ἀκατόρθωτον. Ἐπέστρεψεν εἰς τὸν πατέρα
του καὶ τοῦ εἶπεν· ἀδύνατον, δὲν γίνεται. Καὶ ὁ πατέρας, συνετὸς
καὶ φρόνιμος, ἐτροποποίησε τὴν ἐντολήν. Δὲν σὲ ἔστειλα, εἶπε, τὰ
ἐκχερσῶσης σήμερα ὅλον τὸν ἀγρὸν, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνο τὸ μικρὸν
τμήμα. Ὁ υἱὸς ἔβλεπε πλέον εὐκόλον τὸ ἔργον· καὶ ἐπῆγεν, εἰργάσθη,
καὶ ἐπέστρεψε τὰ ἀναγγείλη τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὸν πατέρα, ὁ ὁποῖος
τοῦ λέγει· τώρα πῆγαινε τὰ συνεχίσῃς καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον τμήμα
τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ὅταν ἐπέστρεψε, τὸν ἔστειλε διὰ τὸ τρίτον, κατόπιν
διὰ τὸ τέταρτον, τὸ πέμπτον, καὶ εἰς ὄλιγον διάστημα εἶχε пра-
γματοποιηθῆ ἢ ἐκχέρσωσις ὅλου τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ὁ υἱὸς πλέον εὐ-
ρίσκετο ἐνώπιον μιᾶς πραγματικότητος: ὅτι κατώρθωσε καὶ ἀντα-
πεκρίθη εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔργου. Πῶς; μὲ τὸ σύστημα καὶ τὴν
μέθοδον· μὲ τὴν κατάμνησιν τῆς ἐργασίας.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν μέθοδον ὀφείλει τὰ ἐφαρμόξῃ καὶ ὁ χριστια-
νὸς εἰς τὴν ζωὴν του, ἂν θέλῃ τὰ προοδεύσῃ. Καὶ αὐτὴν τὴν μέθοδον
μᾶς ὑποδεικνύει κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν ἢ Ἐκκλησίαν.
Τὰ λάθη μας, αἱ ἐλλείψεις μας, αἱ ἀδυναμίαι μας, εἶναι πλῆθος μέγα.
Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν τὰ ἀσχοληθῶμεν συγχρόνως μὲ ὅλας μας τὰς
ἐλλείψεις καὶ τὰς ἀδυναμίας. Χρειάζεται τὰς ἀπομονώσωμεν καὶ
τὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας ἐν πρόγραμμα καὶ μίαν σειρὰν.
Νὰ θέσωμεν ὠρισμένα χρονικὰ ὄρια, κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ κατα-
πολεμήσωμεν πρῶτα τὴν Α, ὕστερα τὴν Β, κατόπιν τὴν Γ ἄμαρ-
τίαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀξιοποιεῖται ἡ προσπάθεια. Διὰ τὰ
ἐπαναλάβωμεν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀγροῦ· ἂν ἀφίσωμεν τὸ νερὸ τὰ
τρῆξῃ, διὰ τὰ ποτίσῃ ὅλον ὁμοῦ τὸν ἀγρὸν, τὸ νερὸ πολὺ ὀλί-
γον εἰσδύει καὶ ἐλάχιστα τὸν διαποτίζει. Τί κάνουν ὁμοῦ ἐκεῖνοι
ποὺ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγρούς; Πρῶτα διοχετεύουν τὸ νερὸ εἰς τὸ
ἕνα ἀυλάκι, κατόπιν εἰς τὸ δεύτερον, εἰς τὸ τρίτον, καὶ οὕτω κα-
θεξῆς, καὶ ἀπορροφᾶται ἀπὸ ὅλον τὸν ἀγρὸν. Ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ
χριστιανοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐθδὸς τὰ ὑποστῆ καθολικὴν ἀλλοίωσιν
καὶ τὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῆς. Ὁ χριστιανὸς ὀφεί-
λει τὰ ἐπισημάνῃ, μὲ μίαν αὐτοκριτικὴν, τί βλέπει εἰς τὸν ἑαυτὸν του,
ποῖα εἶναι τὰ ἀδύνατα σημεῖα, αἱ ἀχίλλειοι πτέρναι του. Καί,
ἐφ' ὅσον θὰ ἔχη πλήρη αὐτογνωσίαν, θὰ γνωρίξῃ ποῦ χωλαίνει·
ὁπότε, μετὰ τὴν διάγνωσιν, χρειάζεται τὰ ὀρισθῆ ἢ σειρὰ καὶ ἡ προ-
τεραιότης, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν.
Καθορίζει λοιπὸν ὅτι αὐτὸν τὸν μῆνα θὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν ἐκορίζωσιν

τοῦ φθόνου, ἐπὶ παραδείγματι, τὸν ἐπόμενον μῆνα τοῦ θυμοῦ, τὸν ἄλλον μῆνα θὰ πολεμήσῃ τὴν κατάκρισιν, κατόπιν ἐν ἄλλο πάθος, καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ ἔχῃ ἓνα ἀπολογισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐξάπαντος θὰ εἶναι εὐχάριστος.

2. Αὐτὴν τὴν μέθοδον, τὴν τόσον ἐποικοδομητικὴν, ἢ Ἐκκλησία τὴν ἐφαρμόζει κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν· καὶ μᾶς παροτρύνει νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν καὶ ἡμεῖς. Καὶ ἰδοὺ πῶς. Κάθε μία ἐβδομὰς τῆς Τεσσαρακοστῆς ἔχει ἐν σύνθημα. Περὶ τὸ σύνθημα αὐτὸ τῆς ἐβδομάδος στρέφονται τὰ τροπάρια καὶ οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ μᾶς παραπέμπουν εἰς ὠρισμένας περικοπὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται οἱ ὕμνοι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μᾶς δίδεται ἐν πρόγραμμα πνευματικῆς ἐργασίας διὰ κάθε ἐβδομάδα τῆς Τεσσαρακοστῆς. Ἴδου δὲ τὸ πρόγραμμα λεπτομερέστερον.

Τὴν πρῶτην ἐβδομάδα οἱ ὕμνοι ἀναφέρονται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς καθαρότητος, τὴν ὁποίαν ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ. Δι' αὐτὸ ἄλλωστε ὀνομάζεται καὶ Καθαρὰ Ἐβδομάς. (Καθαρὰ Δευτέρα κ.λ.π.). Ἔχουν σχέσιν τὰ συνθήματα αὐτὰ μὲ τὴν περικοπὴν τοῦ ἱεροῦ Ἐδαγγελίου, ποὺ ἠκούσαμεν τὴν προτεροαίαν (Κυριακὴν τῆς Τυριῆς). Εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ὁ Κύριος συνιστᾷ νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ κάθε ἐμπάθειαν καὶ νὰ δώσωμεν συγγνώμην εἰς πάντας, ὅτι δήποτε καὶ ἂν μᾶς ἔκαμον. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι δυνατόν νὰ τοὺς χωρίζουν καὶ ζητήματα συναλλαγῶν, ζητήματα οικονομικῆς φύσεως (π.χ. ἓνας δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἄλλον κάτι ποὺ ὀφείλει καὶ νὰ φανῇ συνεπὴς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του), ἢ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ἐδαγγελικῆς περικοπῆς, ἢ ὁποία λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσκολλᾶται ὁ ἄνθρωπος εἰς τοὺς θησαυροὺς τῆς γῆς· («μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ κλέπται διορθώσουσι καὶ κλέπτουσι»), συνιστᾷ ἐπιείκειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν ὀφειλέτην πλησίον· ἀγάπην ἢ ὁποία θὰ ἐκδηλώνεται γενικώτερα ὡς συγγνώμη εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Νὰ μὴ σκέπτεσαι τ. ἐ. τί σοῦ ἔπταισεν ὁ ἄλλος, καὶ νὰ μὴ τὸν πνίγῃς, ἂν κάτι σοῦ ὀφείλῃ. Καὶ ἂν, πρὸ πάντων, αἰσθάνεσαι ὅτι σὺ τὸν ἔχεις ἀδικήσει, νὰ διορθώσῃς τὴν ἀδικίαν ἐξάπαντος.

Τὸ πρῶτον τροπάριον τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγησμένων τῆς Τετάρτης τῆς Καθαρᾶς Ἐβδομάδος λέγει σχετικῶς.

«Νηστεύοντες ἀδελφοὶ σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευ-

ματικῶς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας· διαρρήξωμεν στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἀδικον διασπάσωμεν· δώσωμεν πεινῶσιν ἄρτον, καὶ πτωχοῦς ἀστέγους εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους, ἵνα λάβωμεν, παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐπομένως, κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα, ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀσχολῆται μὲ αὐτὴν τὴν κάθαρσιν· νὰ ἐξετάζη μὴπως αἱ σχέσεις του πρὸς τὸ περιβάλλον δὲν εἶναι σχέσεις πλήρους ἀγάπης, ὅποτε ὀφείλει ἐξάπαντος νὰ τακτοποιηθῆ, ἀπὸ ἀπόψεως ἀγάπης, πρὸς πάντα πησίον.

Ἡ δευτέρα ἐβδομάς ἔχει πάλιν σύνθημα καθαρότητος, ἀλλὰ καθαρότητος ἀναφερομένης εἰς τὰ βαθύτερα ἐλατήρια τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου. Πάλιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν τὸν Κύριον νὰ λέγῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται αἱ πράξεις μας «πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις» καὶ κατὰ τρόπον ποῦ προκαλεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιδοκιμασίαν καὶ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ ἀπὸ διάθεσιν νὰ εἴμεθα εὐάρεστοι εἰς τὸν Θεόν. Ἡ Ἐκκλησία εἰσάγει τὸ σύνθημα τοῦτο τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, μὲ ἕνα ὕμνον τοῦ ἑσπερινοῦ,

«Δεῦτε ἐκκαθάρωμεν ἑαυτούς, ἐν ἐλεημοσύναις καὶ οἰκτιρμοῖς πενήτων, μὴ σαλπίζοντες, μὴ δημοσιεύοντες ἡμῶν τὴν εὐπολίαν· μὴ ἐπιγνώτω ἢ ἀριστερὰ τῆς δεξιᾶς τὸ ἔργον· μὴ σκορπίση ἢ κενοδοξία τὸν καρπὸν τῆς ἐλεημοσύνης· ἀλλ' ἐν κρυπτῷ, τῷ τὰ κρυπτὰ εἰδότε, κράζωμεν· «Πάτερ, ἄφες τὰ παραπτώματα ἡμῶν, ὡς φιλάνθρωπος».

Μᾶς προσκαλεῖ λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐξετάσωμεν τὸν ἑσωτερικὸν μας κόσμον, μὴπως εἰς τὰ ἐλατήριά μας δὲν εἴμεθα ἀγνοί. Καὶ μᾶς ὑποδεικνύει· ὅτι καλὸ κάνομεν, νὰ τὸ κάνωμεν ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς ἄλλα ταπεινὰ ἐλατήρια. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ τὸ σύνθημα τῆς δευτέρας ἐβδομάδος, ὀλοκληρώνεται τὸ κεφάλαιον τῆς καθαρότητος, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ πρώτη μας ἐπιδιώξις κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν.

Κατὰ τὴν τρίτην ἐβδομάδα καὶ τὴν τετάρτην, ἡ Ἐκκλησία τονίζει καὶ πάλιν τὰ συνθήματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Τριῶδιον. Ὅπως γνωρίζομεν, τὸ Τριῶδιον ἀρχίζει μὲ τὴν παραβολὴν τοῦ Τελῶνου καὶ Φαρισαίου καὶ

τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου. Τὴν τρίτην καὶ τετάρτην ἑβδομάδα τῆς Τεσσαρακοστῆς αἱ δύο αὐταὶ παραβολαὶ δίδουν τὸ θέμα τῶν ὕμνων καὶ τῶν τροπαρίων. Εἰδικώτερα τὴν τρίτην ἑβδομάδα ἡ ὕμνολογία περιστρέφεται εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου καὶ τὴν τετάρτην εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, μὲ σκοπὸν τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς μετανοίας μας· εἰς τρόπον ὥστε, ἐνθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὴν σκέψιν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ ποῦ δέχεται καὶ τὸν Ἀσωτον ἐπιστρέφοντα, νὰ ἔχωμεν ὅλην τὴν προθυμίαν νὰ προσέλωμεν εἰς τὸ ἐξομολογητήριον, νὰ ἀποθέσωμεν τὸν φόρτον τῶν ἁμαρτιῶν μας χωρὶς νὰ μᾶς παρασύρῃ ἡ σκέψις, ὅτι εἴμεθα καλοί, Αὐτὴ εἶναι σκέψις φαρισαϊκῆ· καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν μας, νὰ μὴ ἔχωμεν τοιαύτας ἰδέας, ἀλλὰ νὰ ὀλοκληρώσωμεν τὴν μετάνοιάν μας. Τοιοῦτοτρόπως τὸ σύνθημα τῆς καθαρότητος συμπληρώνεται ἀκόμη περισσότερον κατὰ τὰς δύο αὐτὰς ἑβδομάδας, μὲ ἐποικοδομητικὰς σκέψεις ποῦ θὰ γίνων ἐπὶ τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου καὶ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

Ἡ πέμπτη ἑβδομάς μᾶς θέτει τὸ ἐρώτημα, ἐὰν διαθέτωμεν πνευματικὴν ἐργασίαν καὶ καρποφορίαν. Καὶ μᾶς προσκαλεῖ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν παραβολὴν τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος. Ἴδου τὸ τροπάριον τὸ ἐναρκτήριο, τῆς πέμπτης ἑβδομάδος, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν παραβολὴν.

«Ὁ τὸν ἀμπελῶνα φυτεύσας, καὶ τοὺς ἐργάτας καλέσας, ἔγγυς ὑπάγει Σωτήρ. Δεῦτε οἱ τῆς νηστείας ἀγωνισταί, μισθὸν ἀπολαύσωμεν, ὅτι πλούσιος ὁ δοτὴρ καὶ ἐλεήμων· μικρὸν ἐργασάμενοι, κομισώμεθα τὸ τῆς ψυχῆς ἔλεος».

Τὴν πέμπτην ἑβδομάδα, κατ' ἐξαιρέσιν, ἡ Ἐκκλησία ἔχει δύο συνθήματα (ἐνῶ αἱ ἄλλαι ἑβδομάδες ἔχουν ἀνὰ ἓν σύνθημα) καί, πλὴν τῆς παραβολῆς τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος, μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου. Ὑπενθυμίζει τὸν περιπεσόντα εἰς τοὺς ληστὰς, διὰ νὰ καλλιεργήσῃ γενικῶς τὸ φρόνημα, ὅτι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ περιπεσὼν εἰς τοὺς ληστὰς καὶ ἔχει ἀνάγκη τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς τὸ ἐκούσιον Πάθος, διὰ νὰ σώσῃ τὸν περιπεσόντα εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἄνθρωπον. Μᾶς καλεῖ λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ καθήκον τῆς αυτοκριτικῆς. Νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ἐργαζόμεθα εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἀτομικοῦ καταρτισμοῦ· μας καὶ εἰς τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου, καὶ τί ἀποδίδομεν, μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν, κατόπιν πολλῆς αυτοκριτικῆς, θὰ πρέπει νὰ ἀπενίζωμεν νοερῶς πρὸς τὸν Καλὸν Σαμαρείτην, ὁ ὁποῖος ἦλθε νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Ἡ ἑκτὴ ἑβδομάς κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν. Καὶ προβάλλει τὴν παραβολὴν τοῦ πλοῦσιου καὶ τοῦ Λαζάρου. Μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὸν πλοῦσιον ἐκεῖνον ποῦ ἔχασε τὴν εὐκαιρίαν τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ ὅταν, μετὰ θάνατον, ἐζήτηε νὰ εὕρῃ ἔλεος, τοῦ ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι ὁ καιρὸς τῆς μετανοίας καὶ τοῦ ἔλεους ἦτο ἄλλος — ὅταν ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς—διότι τώρα πλέον «χάσμα μέγα ἐστὶ ῥικταί». Δηλαδή ἡ Ἐκκλησία μᾶς λέγει: προσέξτε, μὴ ἀφίνετε νὰ περνοῦν τὰ χρόνια—καὶ παρέλθῃ καὶ αὐτὸ τὸ Πάσχα—χωρὶς νὰ προοδεύσετε πνευματικῶς καὶ χωρὶς νὰ δεχθῆτε τὴν χάριν καὶ τὴν λύτρωσιν ποῦ ἔφερεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ θεὸς Ἀντρωτῆς.

Τοιοτοτρόπως φθάνομεν εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν. Ὅταν δὲ θὰ κρατήσωμεν εἰς χεῖράς μας τὰ βατὰ, πρέπει νὰ εἴμεθα νικηταὶ καὶ νὰ τὰ κρατῶμεν ὡς σημεῖα τῆς νίκης κατὰ τῆς ἁμαρτίας.

Αὐτὰ εἶναι τὰ συνθήματα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. (Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς ἔχει διὰ κάθε ἡμέραν ἓν σύνθημα). Ἡ κατανόησις τῆς πνευματικῆς πορείας καὶ τῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν χαράσσει ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστήν, θὰ βοηθήσῃ σπουδαίως κάθε χριστιανὸν ποῦ θέλει νὰ προοδεύσῃ. Ἄς γίνῃ, ἐπομένως, διὰ τὸν καθένα καὶ δι' ὄλους μας, ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ κατ' ἐξοχὴν εὐκαιρία πνευματικῆς προόδου. Διὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσωμεν πρεπόντως, ἄς ἐνθυμούμεθα κάθε ἑβδομάδα τὸ ἀντίστοιχον σύνθημα. Καὶ τότε, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ διαρρῆσῃ ἀκάρπως ἡ ἐφετεινὴ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ, ἀλλὰ, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ τῆς συστηματικῆς ἐργασίας χριστιανῶν ἀκολουθούντων τὰ συνθήματα αὐτά, θὰ ἔχωμεν ἀποτελέσματα εὐχάριστα, τὰ ὁποῖα εἶθε ὄντως ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ ὁ ζῆλος ὁ ἰδικὸς μας νὰ πραγματοποιήσῃ.

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Ἡ ΤΙΜΗ ΕἰΣ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

Ἐγὼ ὅταν συναντήσω ἱερέα, νοιώθω χρέος νὰ σκύψω νὰ τοῦ φιλήσω τὰ χεῖρα καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ δεηθῇ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἁμαρτίαν μου. Διότι ὅλοι νὰ παρακαλέσουν τὸν Θεόν, δὲν μποροῦν νὰ τελειώσουν τὰ Ἅγια Μυστήρια. Ἐνῶ ἓνας ἱερεὺς μπορεῖ μὲ τὴν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ τὰ ἀγιάσῃ.

*

Ὁ θπνος τί εἶναι; Μικρὸς θάνατος. Κι' ὁ θάνατος τί εἶναι; Μεγάλος θπνος.

Θὰ ἦταν προτιμώτερον νὰ κλαίμε στὴ γέννησι ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ νὰ χαϊρώμαστε στὴν κοίμησί του. Τί εἶναι φυσικώτερον; Νὰ λυπάσαι ὅταν μπαινῇ κανεὶς στὴ φυλακὴ ἢ ὅταν βγαίῃ; Τὸ πρῶτο βέβαια.

(Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός).

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΤΟΣ 1960: Η ΕΝΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΟΙΜΗΝ

Είναι φανερόν, ὅτι εἰς τοὺς Ἐφημερίους τῶν Ἐνοριῶν κάθε Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς ἔχει ἀνατεθῆ ἡ ἄμεσος ποιμαντορία καὶ πνευματικὴ διεύθυνσις καὶ καθοδήγησις τοῦ εἰς ἐκάστην Ἐνορίαν ἀνήκοντος μέρους τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κυριάρχης τῆς Ἐπαρχίας Ἀρχιερεὺς ἔχει τὴν γενικὴν εὐθύνην, τὴν γενικὴν καθοδήγησιν, τὴν γενικὴν ἐποπτείαν καὶ τὴν ἀνωτάτην ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν. Ἀπ' αὐτοῦ ἀπορρέει ἡ ποιμαντορικὴ δικαιοδοσία, τὴν ὅποیان ἐμπιστεύεται εἰς τοὺς καθ' ἕκαστον Ἐφημερίους, καὶ τὰ πάντα ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ τελοῦνται καὶ διεξάγονται ἐν γνώσει τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῇ ἐγκρίσει πάντοτε καὶ εὐλογία αὐτοῦ. Ἡ ἐπὶ μέρους ὅμως ποιμαντορικὴ ἐπιμέλεια ἐπὶ τῶν πιστῶν εἶναι τὸ ἄμεσον ἔργον τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως ἐκάστης Ἐπαρχίας κανονικῶς ἐγκατεστημένων Ἐφημερίων. Αὐτοὶ ἔρχονται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν καθ' ἕκαστον πιστῶν καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐπιφορτισμένοι μὲ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως κανονικῶς θεσπιζομένων πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁφθαλμοὶ καὶ ὦτα καὶ στόμα καὶ χεῖρες τῶν Ἀρχιερέων τῶν εἶναι οἱ Ἐφημέριοι Πρεσβύτεροι καὶ δι' αὐτῶν διεξάγεται τὸ ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τῶν λογικῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων.

Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης, ὁ Ἐφημέριος εἰς τὴν Ἐνορίαν του ἔχει μεγίστην εὐθύνην διὰ τὰς ἐμπεπιστευμένας εἰς αὐτὸν ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. Διότι, ἂν αὐτὸς δὲν ἐκτελέσῃ καθὼς πρέπει τὸ ποιμαντορικὸν του χρέος, ἀχρηστεύεται διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ἢ ὑπαρξίς καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πανταχοῦ παρὼν, μήτε νὰ ἀσχολῆται μὲ τὰς λεπτομερείας τῶν ζητημάτων τόσων χιλιάδων ψυχῶν, ποὺ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του. Αὐτὸς δὲ εἶναι ὁ θεμελιώδης λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων ἐγκαθίσταντο «κατὰ πόλεις» Πρεσβύτεροι καὶ εἶναι περὶ τούτου ρητὴ καὶ σαφὴς ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὁ ὁποῖος πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἀφήκεν εἰς τὴν Κρήτην τὸν μαθητὴν του Ἐπίσκοπον Τίτον. Ἔχομεν δὲ καὶ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων τὴν ἱστορικὴν πληροφορίαν, ὅτι πολλοὶ Πρεσβύτεροι ὑπῆρχον εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῆς Ἐφέσου, τοὺς

οποίους και ἐκάλεσεν εἰς τὴν Μίλητον ὁ διερχόμενος ἐκεῖθεν Ἀπ. Παῦλος, διὰ τὰ τοὺς καθοδηγήσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν και τὰ τοὺς ἐνισχύσῃ εἰς τὸ ἔργον των. Τὸ «προσέχετε ἑαυτοὺς και παντὶ τῷ ποιμνίῳ», τὸ ὁποῖον εἶπε τότε πρὸς τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ἰσχύει δι' ὅλους τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὄλων τῶν τόπων και ὄλων τῶν ἐποχῶν.

Ἄν θὰ ζητηθῇ εὐθὺν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς διὰ τὴν κατάστασιν τῶν Ἐπαρχιῶν των, θὰ ζητηθῇ συγχρόνως εὐθὺν και ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς διὰ τὴν κατάστασιν τῶν Ἐνοριῶν των. Ἄς μὴ λησμονῆται δὲ ἀπὸ κανένα ἢ τόσον συγκινητικῆ ἐκείνη στιγμῆ τῆς λειτουργίας τῆς χειροτονίας τοῦ Πρεσβυτέρου, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ νεοχειροτονήτου ἐναποτίθεται ὁ Ἅγιος Ἄρτος ὑπὸ τοῦ ἱερουργούντος Ἀρχιερέως μετὰ τὴν σύστασιν, ἐντολὴν και προειδοποίησιν: «Λάβε τὴν παρακαταθήκην ταύτην και φύλαξον αὐτὴν μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν μέλλεις αὐτὴν ἀπαιτεῖσθαι». Ὁ θησαυρὸς τῆς σωτηρίας, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ θυσία τοῦ «Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ», εἶναι ἐναποτεθειμένη ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης στιγμῆς εἰς τὰς χεῖρας ἐκάστου Ἱερέως, ὁ ὁποῖος ἐγινε διὰ τῆς χειροτονίας «οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ». Καὶ λόγος θ' ἀπαιτηθῇ παρὰ τοῦ ἀδεκάστου οὐραγίου Κριτοῦ διὰ τὸν τρόπον, μετὰ τὸν ὁποῖον ἕκαστος διεχειρίσθη αὐτὸν τὸν οὐραγιον θησαυρόν.

Τὸ νὰ ἐργασθῇ, ἐπομένως, ὁ Ἐφημέριος εἰς τὴν Ἐνορίαν του, ὅπως ἀπαιτεῖ και ὀρίζει τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαγραφόμενον καθῆκόν του, δὲν εἶναι κατὰ τὸ ἀπλῶς ἐπιβεβλημένον «ὀπηρεσιακῶς» και μετὰ ἔννοιαν ἀνθρωπίνην. Ἀποτελεῖ θεῖαν ἀπαίτησιν και εἶναι χρέος ἐκάστου ἀπέναντι Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος ἐθνυσίασθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων και ὁ Ὅποιος κάμνει εἰς τοὺς Ἱερεῖς Του τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ ἐμπιστευταί τὴν «οἰκονομίαν», τὴν φύλαξιν και διαχειρίσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας Του. Ὁ Ἐφημέριος, ὅσον δήποτε και ἂν κοπιᾷσῃ και ὅ,τι δήποτε και ἂν, τυχόν, ἐπιτύχῃ εἰς τὸ ἔργον του αὐτό, δὲν θὰ κάμῃ τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὸ καθῆκόν του, τοῦ ὁποῖου ἡ παραμέλησις θὰ εἶναι εἰς βάρος τῆς σωτηρίας και αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Τὰ ἀνθρώπινα ἐμπόδια και οἱ ἀνθρώπινοι ἐνδοιασμοὶ μαζί μετὰ τὰς συναφεῖς και ἀναποφεύκτους ἀνθρωπίνους ἀντιρροήσεις εἶναι ἀνθρώπινον νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸν καθένα. Καὶ δὲν εἶναι διόλου δύσκολον νὰ εὐρεθοῦν μυρία ὅσοι λόγοι, ἔνεκα τῶν ὁποῖων εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατὸν νὰ εὕρῃ δικαιολόγησιν ἢ οἰαδήποτε παραλείψεις ἢ παραμέλησις τοῦ ποιμαντορικοῦ αὐτοῦ χρέ-

ους. Ἀυτὰ ὅλα ἠμποροῦν νὰ ἀποκοτῶν ἀξίαν καὶ νὰ ἔχουν ἐπίδρασιν, μόνον ἂν ἐκκληφθῆ τὸ ἔργον τοῦ Ἱερῆως ὡς ἔργον ἀνθρώπινον καὶ κοσμικόν. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοιοῦτου ἔργου· τὸ ἔργον τοῦ Ἱερῆως εἶναι ἔργον θεῖον καὶ ὑπερκόσμιον, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν πηγὴν του ἔχει ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς τέρμα καὶ σκοπὸν του ἔχει τὸν Θεόν. Καὶ μόνον ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦ θείου καὶ τοῦ ὑπερκόσμιου εἶναι δυνατὸν τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ ἐξετασθῆ, μόνον δὲ ὡς τοιοῦτο θεωρούμενον καὶ ἐκτελούμενον δύναται καὶ νὰ ἔχη πνευματικὴν ἀξίαν καὶ ἀποτελεσματικότητα. Ὁ Ἱερῆς δὲν δύναται νὰ σκέπτεται διὰ τὸ πνευματικόν του ἔργον, ὅπως σκέπτεται ὁ οἰοσδήποτε ἄλλος ἐργαζόμενος ὁποιοσδήποτε ἄλλο ἔργον, ὅσονδήποτε καλὸν καὶ χρήσιμον. Ὁ Ἱερῆς θὰ ἔχη πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ἐπιτελεῖ ἔργον τοῦ Θεοῦ, παρὰ τοῦ Ὁποίου «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστι καταβαῖνον». Θὰ ἔχη ἀκλόνητον τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν πιστότητα τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θριαμβευτοῦ κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ὁ Ὁποῖος εἶπεν: «Ἴδού ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ὁ Ἱερῆς θὰ ἔχη ἔναυλον εἰς τὰ ὄψα του τὴν γλυκυστάτην διαβεβαίωσιν τοῦ Κυρίου «θριξὲ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται» καὶ «οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει». Καὶ τότε ἐνώπιον οὐδενὸς ἐμποδίου καὶ ἐνώπιον ἀκόμη οὐδενὸς κινδύνου θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ δειλιάσῃ καὶ ν' ἀναχαιτισθῆ εἰς τὸν ὠραῖον δρόμον τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ καθήκοντός του. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἐπιχειρηθῆ σοβαρῶς καὶ γενναίως ἔργον πνευματικόν, αὐτόχρημα ἔργον θεῖον, ὅπως εἶναι τὸ ἔργον τῆς ποιμαντορίας τῶν χριστιανῶν, ἂν δὲν ἀφορηθῶμεν ἀπὸ πνευματικὴν ἀφετηρίαν, ἂν δὲν στηριχθῶμεν ἐπάνω εἰς πνευματικὴν βάσιν, ἂν δὲν ἀξιολογήσωμεν καθὼς πρέπει τὰ πράγματα, ὥστε τῷ ὄντι ν' ἀποδώσωμεν «τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Ὅλαι αἱ συζητήσεις γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτὸ γίνονται αὐτομάτως περιτταί, ὅταν τεθῆ αὐτὴ ἡ ἀδαμαντίνη βᾶσις, καὶ δὲν ὑπάρχει ἕδαφος πρὸς συζήτησιν μὲ ὄσους, τυχόν, προτάσσον τὰς κοσμικὰς δυσκολίας καὶ τὸν ὑλικὸν παράγοντα. Ἄν οἱ πρῶτοι κήρυκες καὶ μάρτυρες τοῦ Χριστιανισμοῦ ἦσαν τόσοσ «πρακτικοί» καὶ «λογικοί» ἢ μᾶλλον ὑπολογιστικοί, ὅσον πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους των καὶ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους μας, δὲν θὰ ἐξρίπτοντο εἰς τὸν ἄγωνα, τοῦ ὁποίου τὸ τέρμα πολλάκις ὑπῆρξεν ἡ πυρὰ, ὁ σταυρὸς, τὸ θρηιστροφεῖον, ὁ τροχὸς ἢ τὸ ξίφος. Οὕτε καὶ διὰ μέσον ὄλων τῶν αἰῶνων, πὸν διέδρουν ἀπὸ τότε, θὰ ἐγίνετο τίποτε, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐξάπλωσιν καὶ τὴν στερέωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἂν αὐτὸ ἐξηρτάτο ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μέσα καὶ ἀπὸ τὰς κοσμικὰς δυνάμεις. Ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν

ὁποῖαν ἐπίστευσαν καὶ τὴν ὁποῖαν ἔκαμαν ἰδικήν των οἱ ἅγιοι κατὰ καιροὺς ἐργάται τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, αὐτὴ παρήγαγε τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ θαῦμα, τὸ τελείως ἀνεξήγητον ἀνθρωπίνως. Ἄλλὰ ἐστεῖρευσε λοιπὸν ἡ πηγὴ αὐτῆς τῆς χάριτος; Δὲν εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς «ὁ αὐτὸς καὶ χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»; Ἐπαυσεν ἡ ἰσχὺς τῆς πίστεως, ἡ ὁποία δύναται καὶ «ὄρη μεθιστάνειν»; Ὑπάρχει πιστὸς χριστιανός, ποὺ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ δεχθῆ αὐτὴν τὴν βλασφημίαν; Ἀκόμη περισσότερον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχη Ἱερεὺς, ποὺ νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται εἰς ποῖον βάραθρον ὀδηγεῖ ἡ ὑπὸ πρῶσμα κοσμικὸν καὶ ὕλοφρον ἀντιμετώπισις ἔργον θεῖον καὶ οὐρανόιου, τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁποῖον τὸ ἔργον τῆς κατὰ Χριστὸν διαποιμάνσεως καὶ τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας Του. Καὶ δι' αὐτό, ἀκριβῶς, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι κανεὶς δὲν θὰ ὑστερήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ μὲ ζῆλον καὶ μὲ πίστιν Θεοῦ εἰς ὅ,τι ἀπαιτεῖ σήμερον, ὅπως ἰδιαιτέρως καὶ μὲ τόσῃ ἔμφρασιν, ἀπὸ τοὺς εὐλαβεστάτους Ἐφημερίους τῶν Ἐνοριῶν τῆς ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία. Καὶ δὲν θὰ ὑπάρξῃ οὐδὲ εἰς, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἴδῃ τότε εἰς τὴν προᾶξιν, ὅσα δῆποτε ἐμπόδια καὶ ἂν προβλέπωνται, ὅτι «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι», καθὼς εἶπε τὸ ἀλάνθαστον στόμα τοῦ Κυρίου.

(ΕΚ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

Συνεχιζομένης τῆς ἐκδόσεως
τῶν Λειτουργικῶν Βιβλίων
τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
ὑπὸ τῆς
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

κυκλοφοροῦν ἤδη:

- 1) Τὸ ΤΡΙΩΔΙΟΝ
- 2) Τὸ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΝ καὶ
- 3) Τὸ ΜΗΝΑΙΟΝ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.

Ἐκδοσις καλλιτεχνικὴ καὶ πολυτελής,
δίχρωμος, ἐπὶ ἀρίστου χάρτου, εἰς μέγα
σχῆμα, χρυσοδερματόδετος.

(Τιμῶνται: Πεντηκοστάριον Δρ. 100.
Μηνᾶιον Σεπτεμβρίου » 80).

Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ὁ στέφανος καὶ τὸ ἐπιστέγασμα τῆς καθ' ὅλου μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ Θεία Κοινωνία. Διὰ τὴν συχνότητα τὴν λήψιν αὐτῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἐδημιουργήθη ἀκριβῶς καὶ αὐτὴ ἡ Λειτουργία τῶν Προηγισμένων, τὴν ὁποίαν κώδικές τινες χαρακτηρίζουν ὡς «θείαν Λειτουργίαν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς». Ἄλλωστε πᾶσα ἡ ὀρθόδοξος λατρεία, ὡς ἀναγνωρίζει ὁ Φρῆντριχ Χάιλερ, «διὰ τῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ τῶν συναρπαστικῶν προσευχῶν καὶ ἁσμάτων αὐτῆς ὁμοιάζει πρὸς ἓνα θαυμάσιον στέφανον, στεφανοῦντα τὸ θαυμάσιον αὐτὸ κεντρικὸν μυστήριον» τῆς Θείας Κοινωνίας.

Ἄν τὰ ἄλλα μυστήρια δίδουν τὴν χάριν, τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας δίδει «αὐτὸν τὸν αὐτουργὸν τῆς χάριτος, οὐ μόνον τὸ δῶρον, ἀλλὰ τὸν δωρητὴν, οὐ μόνον τὴν ἀπόρροϊαν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πλήρωμα καὶ τὴν πηγὴν».

*

Ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὰ μυστήρια δὲν ἐνεργοῦν μαγικῶς, ἀλλὰ προσωπικῶς, συμφώνως δηλαδή πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν προπαρασκευὴν ἐκάστου, γίνεται φανερόν, ὅτι εἶναι τεραστία ἢ μορφωτικὴ ἐπίδρασις τῆς Θείας Κοινωνίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς παντὸς Χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος δέχεται αὐτὴν ἀξίως. Ἡ ἀξίως γινομένη Θεία Μετάληψις μεταμορφώνει τὸν ἄνθρωπον τόσον κατὰ τὸν χρόνον τῆς προπαρασκευῆς δι' αὐτήν, ὅσον καὶ μετ' αὐτήν.

Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν προπαρασκευῆν, ἡ μήτηρ Ἐκκλησία μᾶς ὑπενθυμίζει τοὺς λόγους τοῦ Ἁπ. Παύλου: «Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου» (Α' Κορ. 11', 28—29). Ἡ Θεία Κοινωνία πρέπει νὰ γίνηται «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης», «ἀκατακρίτως», μετὰ ἐπιμελῆ καθαρόν «ἐκ πάσης κηλίδος», «ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ» καὶ «ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος», «μετὰ καθαροῦ συνειδότος», «ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως», «ἐν καθαρῷ συνειδότι, ἀνεπαισχύντῳ προσώπῳ καὶ πεφωτισμένῃ καρδίᾳ» καὶ μετὰ τοῦ «θείου ἔρωτος» τοῦ Χριστοῦ.

Ὡς πρὸς τὰ ἐπακολουθοῦντα τὴν Θείαν Κοινωνίαν μορφωτικὰ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἀποτελέσματα αὐτῆς, ὁ παρακολουθῶν τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας γνωρίζει, ὅτι ἡ Θ. Κοινωνία γίνεται εἰς «νῆψιν ψυχῆς», εἰς «ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς συγχώρησιν

πλημμελημάτων, εἰς Πνεύματος Ἁγίου κοινωνίαν», εἰς ἐξυγιάνειν καὶ ἁγιασμόν «ψυχῆς τε καὶ σώματος», «εἰς ἴασιν καὶ κάθαρσιν, καὶ φωτισμόν, καὶ φυλακτήριον, καὶ σωτηρίαν, καὶ ἁγιασμόν» τοῦ ἀνθρώπου, «εἰς ἀποτροπὴν πάσης φαντασίας καὶ πονηρᾶς πράξεως καὶ ἐνεργείας διαβολικῆς, κατὰ διάνοιαν τῆς ἐν τοῖς μέλεσιν ἐνεργουμένης, εἰς παρρησίαν καὶ ἀγάπην» τὴν πρὸς τὸν Θεόν, «εἰς διόρθωσιν βίου καὶ ἀσφάλειαν, εἰς αὔξησιν ἀρετῆς καὶ τελειότητος, εἰς πλήρωσιν ἐντολῶν», εἰς καταυγασμόν «τοῦ τῆς διανοίας ὄμματος» καὶ ἀνάδειξιν ἡμῶν εἰς «υἱοῦς φωτὸς καὶ ἡμέρας», εἰς ζωοποίησιν ἡμῶν, εἰς λύτρωσιν ἡμῶν ἀπὸ «πάσης διαβολικῆς μεθοδείας, ἐν πράξει ἢ λόγῳ ἢ κατὰ δυνάμιν ἐνεργουμένης», «εἰς χαρὰν, ὑγείαν καὶ εὐφροσύνην», εἰς «ἴασιν ψυχῆς τε καὶ σώματος, εἰς ἀποτροπὴν παντὸς ἐναντίου, εἰς φωτισμόν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καρδίας, εἰς εἰρήνην τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, εἰς πίστιν ἀνεπαίσχυντον, εἰς ἀγάπην ἀνυπόκριτον, εἰς πλησμονὴν σοφίας», εἰς «Βασιλείας Οὐρανῶν κληρονομίαν».

Πάντα τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα δημιουργοῦνται ἐκ τοῦ ὅτι «διὰ τῆς Θείας Κοινωνίας οἱ πιστοὶ ἐνοῦνται μυστικῶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ συσσωματοῦνται αὐτῷ. Κατὰ τὸν ἅγιον Κύριλλον Ἱεροσολύμων, μεταλαμβάνοντες σώματος καὶ αἵματος Χριστοῦ, σύσσωμοι καὶ συναιμοὶ αὐτοῦ καὶ Χριστοφόροι γινόμεθα, τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἡμέτερα ἀναδιδόμενα μέλη». Κατὰ τὸν Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν, ὁ Χριστὸς «ζωῆς θείας ποιεῖται μετάδοσιν, ἐδώδιμον ἑαυτὸν ἐργαζόμενος... ποιότητι θείας πρὸς θεῶσιν μετακερνῶν τοὺς ἐσθιοντάς». Διὰ τῆς Θείας Κοινωνίας, ὅλου εἰς ἡμᾶς εἰσχωροῦντος τοῦ Χριστοῦ καὶ «κατοικοῦντος ἐν ταῖς καρδίαις, ἡμεῖς, ἐγκεντριζόμενοι εἰς τὴν ἄμπελον τὴν ἀληθινήν, καθιστάμεθα «κοινωνοὶ θείας φύσεως», «θεοῦμεθα». Οὕτως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Καθηγητὴς κ. Μᾶρκος Σιώτης, ἡ Θεία Κοινωνία «ἐνεργεῖ τὴν ἀνακαίνισιν τῆς ἡμετέρας φύσεως. Δι' αὐτῆς ἀποβαίνει ζῶσα καὶ ἐν ἡμῖν ἢ ἐν τῷ Μυστηρίῳ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ πραγματοποιεῖται ἡ Θεία υἱοθεσία, ἡ συμπεριλαμβάνουσα καὶ τὴν θέωσιν τῆς σαρκὸς ἡμῶν καὶ τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς». Τοιοῦτοτρόπως ἡ θεία Κοινωνία εἶναι «τὸ ὑπέρτατον μέσον εἰς οἰκείωσιν τῆς ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ λυτρωτικῆς χάριτος ὑφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν».

*

Ἔσπε κατ' ἐξοχήν ἡ Θεία Κοινωνία ὁδηγεῖ τὸν πιστὸν εἰς τὸν ὑγιᾶ Χριστοκεντρικὸν μυστικισμόν, δηλαδὴ εἰς τὸ νὰ μὴ ζῆ οὔτος διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ διὰ τὸν «ἡμέτερον Δεσπότην καὶ Εὐεργέτην», τὸν Χριστόν. Ἐὰν γενικῶς μυστικισμὸς

ΥΜΝΩΔΙΑ ΚΑΙ ΥΜΝΩΔΟΙ

ΤΕΧΝΗ ΥΨΗΛΗ

Συμβαίνει πολλάκις, τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴ εἶναι ἐπαρκῆ ὥστε νὰ ἀποδώσουν μίαν ὑψηλὴν πραγματικότητα ἢ βιώματα ἔντονα. Ὁμιλοῦμεν τότε περὶ πτωχείας τῆς γλώσσης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πλοῦτον τοῦ δι' αὐτῆς ἐκφραζομένου πράγματος. Κάτι ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐν προκειμένῳ. Αἱ ἐκφράσεις τῆς ἄλλως πλουσίας ἐλληνικῆς γλώσσης, ὅσον ζωηραὶ καὶ παραστατικαὶ καὶ ἂν εἶναι, ἀποδεικνύονται ἀτελεῖς καὶ ἀδυνατοῦν νὰ ἀποδώσουν ἐπαρκῶς τὴν βαθυτέραν ἐκείνην ἐντύπωσιν καὶ συγκλονιστικὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν ἐμποιεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μας τὸ ἄκουσμα τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἐκτελουμένης ἀγρίως. Πάντως, μία σύγκρισις, τὴν ὁποίαν ἄλλοι, ἀρμοδιώτεροι ἡμῶν, ἐπεχει-

εἶναι ἢ ἄρσις τῶν ὀρίων μεταξύ ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου καὶ ἡ ἔνωσις αὐτῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἰδίᾳ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, εἶναι ὁ ἄριστος φορεὺς τοῦ ὑγιοῦς Χριστοκεντρικοῦ μυστικισμοῦ. Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας προσφερομένη ζωὴ εἶναι «μυστικὴ, οὐχὶ μόνον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ συμβολικοῦ καὶ τοῦ μυστηριώδους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐν πλήρει σημασίᾳ ἔνωσιν τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου».

Ὁ μυστικισμὸς οὗτος δὲν εἶναι νοσηρὰ τις ψυχολογικὴ κατάστασις, παραλύουσα τὸν ἄνθρωπον καὶ νεκροῦσα τὰς δημιουργικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, οὔτε ἄγονον καὶ ἀκαρπον συναίσθημα, ἀλλ' ἔχει ἀπαραμίλλον δυναμισμόν, διότι κινητοποιεῖ ὀλόκληρον τὴν ψυχὴν καὶ ἐκκολάπτει πάσας τὰς μυστικὰς δυνάμεις καὶ ἀξιολογικὰς κλίσεις καὶ προδιαθέσεις αὐτῆς. Διὰ τῆς ζωῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐπικοινωνίας, τὴν ὁποίαν ἐπιτυγχάνομεν διὰ τῆς Θείας Κοινωνίας, «ἀναταράσσεται ὁ ἔσω ἄνθρωπος, ἀποκαλύπτεται τὸ ἱερὸν ἄδυτον τῆς ψυχῆς, ἔθνα ἔχουσι τὴν ἔδραν ὁ ὑπὸ τῶν μυστικῶν καλούμενος «θεῖος σπινθὴρ» καὶ ἅπαντα τὰ ἠθικὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς θεοειδοῦς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ προσέγγισις τοῦ Χριστοῦ σημαίνει ἀνάφλεξιν τῶν ἐν ἡμῖν ἠθικῶν στοιχείων καὶ ὅλων τῶν εὐγενῶν πόθων. Δι' αὐτῆς αὐξάνεται ἡ ζωτικότης καὶ ἡ γονιμότης τοῦ κέντρου, ἐξ οὗ ἐκπορεύονται αἱ διαθέσεις καὶ σκέψεις ἡμῶν, οἱ λόγοι καὶ τὰ ἔργα». Ὁ ἀξίως κοινωνῶν δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ μετὰ τοῦ Παύλου «Χριστὸς μου δύναμις» «τὰ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ', 13).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ρησαν ἐν προκειμένῳ μᾶς βοηθεῖ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ἀξίαν τῆς μεγάλης αὐτῆς Τέχνης, τῆς Β. Μ.

Ἀνεγνωρίσαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς προηγούμενον σημείωμά μας, κατὰ λόγον δικαιοσύνης, τὴν ἀξίαν τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Μουσικῆς, ὡς καλλιτεχνίας. Ἦδη λοιπὸν προσθέτομεν, ὅτι ἡ Β.Μ. ὄχι μόνον δὲν ὑστερεῖ ποσῶς ἐκείνης, ἀλλ' εἶναι καὶ «ἀσυναγώνιστος» καὶ «ἄφθαστος», ἐμβάλλουσα τὸν ἀκροατὴν «σὲ μιὰ βαθεῖα κατάνυξι μὲ τὸν καθαρὸ ἑλληνικὸ χρωματισμὸ τῆς.» Εἰδικοὶ καὶ πάλιν μουσικολόγοι, καὶ δὴ ὁπαδοὶ τῆς λεγομένης ἑναρμονίσεως, ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξίαν καὶ ὑπεροχὴν τῆς Β. ὕμνωδίας, περὶ τῆς ὁποίας γράφουν, ὅτι «ἀποτελεῖ ἓνα πλούσιο μελωδικὸ σύστημα πὸν ἔχει πολλὴ π ρ ω τ ο τ υ π ί α», διότι «ἐκμεταλλεύεται στοιχεῖα... πολλὰ τῶν ὁποίων δὲν εἶχε προσέξει μέχρι τοῦδε καὶ δὲν ἐχρησιμοποίησεν ἀκόμη ἡ Ἑυρωπαϊκὴ»*.

Ἡ βυζαντινὴ μελωδία μᾶς εἰσάγει εἰς κόσμους τέχνης ὑψηλῆς μὲ ἰδιαιτέρον χρῶμα καὶ θέλητρον, ἀλλ' ὄχι «ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» λόγῳ ἀκριβῶς τῆς ἀνωτέρας πνευματικότητος, ἣτις τὴν διακρίνει. Ἔχει ἡ ὄντως Μεγάλῃ αὐτῇ Τέχνῃ λεπτότητα καὶ πλαστικότητα μελωδημάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἀσκεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω, γοητεῖαν ἀνέκφραστον καὶ ἀναβιβάζει τὸν πιστὸν εἰς ἐξαισίους δραματισμούς».

Ὅταν αἱ βυζ. μελωδίαὶ ἐκτελῶνται ἀπὸ ὕμνωδούς ἐντριβεῖς μὲν περὶ τὴν ἱερὰν ἀσματικὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ καλλιφόνους, ἐμφανίζουσι ἰδιαιτέρον κάλλος, μιαν ἱερὰν, οὔτως εἰπεῖν, περιπάθειαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπαντῶμεν εἰς ἄλλην περιοχὴν τῆς Μουσικῆς, καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀκόμῃ. Ὅταν ὁ ἐκτελεστής κατορθώσῃ νὰ εἰσέλθῃ, τρόπον τινά, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὕμνου καί, ὅταν γνωρίζῃ, ἔνθους αὐτός, νὰ δίδῃ ζῶν καὶ παλμὸν εἰς τὰς γλυκντάτας στροφάς του, μὲ τὴν ποικιλίαν τῶν ἤχων, τὴν ἐναλλαγὴν τῶν χρωμάτων, τὰς λεπτὰς ἐκείνας καὶ πολυποικίλους ἀποχρώσεις**, τὴν

* Ἡ ὁμολογία αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν γνωστὸν ἀνὰ τὸν μουσικὸν καὶ φιλολογικὸν κόσμον τῆς Κων]σταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν Στ. Σταματιάδην, γράφοντα οὐκ ὀλίγας μελέτας μουσικὰς καὶ φιλολογικὰς μὲ τὸ ψευδώνυμον Ἐλισσαῖος Γιαννίδης, ἐπιχειρήσαντα δὲ καὶ τὴν ἑναρμόνισιν πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων. Ἐτερος θιασώτης τῆς ἑναρμονίσεως, ὁ Κ. Παπαδημητρίου ἐτόνισε πρὸ ἐτῶν, ὅτι «ἡ Β.Μ. ἡ τόσον ἀτυχῶς παραμεληθεῖσα, περιέχει στοιχεῖα μᾶς μουσικῆς, ἡ ὁποία ἂν καλλιεργηθῇ, εἶναι πιθανὸν νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν αἰγλήν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἱερᾶς μουσικῆς τῆς Δύσεως».

** Σημειωτέον, ὅτι ὁ Μ. Βασίλειος τὸ σκόπιμον τῆς ἐν τῇ ἱερᾷ ὕμνωδιᾳ ποικιλίας ἀναγνωρίζων, γράφει, ὅτι, «ἐν μὲν τῇ ὁμαλότῃ πολλάνικῃ που ἀνεγείρῃ ἡ ψυχὴ καὶ ἀπομετρωρίζεται, ἐν δὲ τῇ ἐναλλαγῇ καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμωδίας νεαροποιεῖται αὐτῆς ἡ ἐπιθυμία καὶ ἀνακαίνιζεται τὸ νηφάλιον». Δὲν ἔχει σημασίαν τὸ ὅτι τινὲς ἐκ τῶν μὴ ἀνεχο-

ἐκφραστικότητα τῶν καλλωπιστικῶν σημείων τῆς Βυζ. παρασημαντικῆς, τὰς ὑφέσεις καὶ διέσεις, τὰς παραχορδὰς, τὴν χαρακτηριστικὴν ἐκείνην καμπύλην τῆς Β. Μ. τὴν συνοδείαν τοῦ «Ἰσου», τὴν ἀπλήν χάριν καὶ κομψότητα—τότε δημιουργεῖ μίαν ἀτμόσφαιραν κατανύξεως καὶ μεταρσιώνει. Τὸ ἀπλοῦν—τὸ τονίζομεν καὶ πάλιν—τὸ σεμνὸν καὶ ἀπέριττον, ἀλλὰ συγχρόνως καίμεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβλητικὸν βυζ. μέλος «κατὰ τὸ ὕφος τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας», ἐκφράζει ὅλας τὰς διαβαθμίσεις τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τοῦ πιστοῦ καὶ μεταφέρει εἰς τὴν καρδίαν του μίαν πνοὴν ὑπερκόσμιον.

Τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ θαναμάσῃ τις! Ψαλλομένον λ.χ. τοῦ Χερουβικοῦ Ὑμνου ὑπὸ δεξιότηχου καὶ καλλιφώνου ἐρμηνευτοῦ τῆς Β.Μ. εἰς ἓνα ἐκ τῶν 8 ἤχων της, μὲ τέχνην καὶ γλυκύτητα—δὲν ἐννοοῦμεν ἀμανοειδῆ, ἀλλὰ σεμνοπρεπῆ καὶ κατανύσσουσαν—καὶ ἐν ᾧ λειτουργὸς Ἀρχιερεὺς ἢ Ἱερεὺς θυμᾶ εἰς τὴν Ὠρ. Πύλην ἐλαφρῶς καὶ μᾶλλον ἀθορύβως, ὃ δὲ εὐλαβικὸς προσευχητικὸς του ψίθυρος, μόλις ἀκούεται καθὼς ἀπαγγέλει μετὰ δέους τοὺς στίχους τοῦ ψαλμοῦ τῆς μετανοίας (Ν') εἰς τὸν τόνον τοῦ ψαλλομένου «μαθήματος», ὥστε νὰ ἀποτελῇ ἢ ἀπαγγελία του αὐτῆ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ ἤχου τῶν κωδωνίσκων τοῦ θυμιατηρίου, οἰνοεῖ τὴν μουσικὴν ὑπόκρουσιν, ἢ δὲ εὐωδία τοῦ λιβανωτοῦ προσθέτει καὶ τὸν ἰδικόν της λατρευτικὸν συμβολισμόν· ἢ ὅταν ἐκτελῶνται οἱ πλήρεις κατανύξεως ὕμνοι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὅπως τὸ ὑποβλητικὸν «Μὴ ἀποστρέψῃς..», τὸ ὄρθρινόν « Τῆς μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας..», τὰ τεχνικώτατα Ἰδιόμελα τῶν κατανυκτικῶν Ἑσπερινῶν τοῦ Ἰακώβου Πρωτοφάλτου, (ὧν δείγματα ἔδωκεν ἐπανελλημμένως ἢ πολυμελῆς Χορωδία τῶν Ἱεροσολιτῶν Ἀθηρῶν καὶ Πειραιῶς ἀποδείξασα, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι ὄρθῶς ὃ διαπρεπῆς οὗτος μουσικοδιδάσκαλος ἔχει χαρακτηρησθῆ ὡς

μένων τὴν Β. Μ. εἰρωνεύονται τὰ περὶ ὑποδιαρέσεως τοῦ τόνου καὶ ποιτικίας διαστημάτων προβαλλόμενα, λέγοντες ὅτι δῆθεν ταῦτα ἔχον σήμερον τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχον εἰς τὴν γλῶσσαν μᾶς ἢ δασεῖα καὶ ἢ περισπωμένη. Οὕτε πρέπει νὰ μᾶς ταρασσῇ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ἐπιχειρήμα τῶν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μουσικῆς σχετλιαζόντων, δι' οὗ οὗτοι ἐπιχειροῦν νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰ ὑποστηριζόμενα περὶ λεπτεπιλέπτων, ὡς ἄνω, ἀποχωρῶσεων τῆς Β. μ., αἰτινες, ὡς λέγουν, ἐναβρονόμενοι (οἱ πολέμοι της), περιλαμβάνονται «λιτότατα σ' ἓνα μόνο ἀντίστοιχο τῆς Ἐδρωπαϊκῆς ὄρο, στὴ μαγικὴ λέξη «μετατροπία» (modulation). Ἄς ὁμιλοῦν περὶ «μουσικῆς τῶν νεκρῶν» καὶ περὶ μονοτόνου καὶ ἱερᾶς μελωδίας. Ἀσφαλῶς ἢ προκατάληψις τοὺς ἐμποδίζει νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἀλήθειαν. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι ἡ συνέχεια θὰ παράσχη τόσον εἰς τοῦτους, ὅσον καὶ εἰς πάντα καλόπιστον ἀναγνώστην τὴν εὐκαιρίαν νὰ σκεφθοῦν σοφαιότερον περὶ τῆς παραγνωριζομένης μεγάλης ὄντως καὶ ἱερᾶς Τέχνης τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἰς τοὺς ἀδαιεῖς καὶ ἀβασανίστους κρῖνοντας περὶ αὐτῆς θὰ εἶχε τὴν ἐφαρμογὴν της ἢ χαρακτηριστικὴ φράσις τοῦ Ὀλυμπιόδωρου εἰς τὰ σχόλια τοῦ Ἀριστοτέλους: «Ἡμεῖς τῆς κλέος οἶον ἀκούομεν οὐδέ τι ἴδμεν».

«στίλβωτρον διὰ τοὺς Ἱεροψάλτας», καθ' ὅτι ἀσκει καὶ στιλβώνει, τρόπον τινα, τὸν μουσικὸν διὰ τὸ τεχνικώτατον τῶν θέσεών του), πρὸ παντός δὲ τὰ γλυκύτατα τροπάρια τῆς Μ. Ἑβδομάδος— «ἁρμονίης ἱερῆς μελιηδέα ἄσματα» ἀποτελοῦντα ἐν σύνολον ἀφθάστον κάλλους, μίαν παναρμόνιον ραφωδιαν—καὶ ἰδίως τὸ ἀριστουργηματικὸν Δοξαστικὸν τῆς σεμνῆς Βυζαντινῆς παρθένου Κασσιανῆς κατὰ μουσικὴν ἀπόδοσιν Πέτρον Λαμπαδαρίου (ἄλλη αὐτῇ δόξα τοῦ μουσικοῦ βυζαντίου) μὲ τὴν βαρυστένακτον πνοὴν τῆς συντριβῆς καὶ ἰκεσίας κορυφουμένης εἰς ἓνα λυγμὸν («Δέξιαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν»)· ψαλλομένων ἐπίσης τῶν ὑπερόχων «μαθημάτων» Ἑσπερινοῦ καὶ Ὁρθρου, τὰ ὁποῖα παραμένον δυστυχῶς ἄγνωστα εἰς τοὺς πολλοὺς ἐκ τῶν σημερινῶν χριστιανῶν, οἵτινες συγχάζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μόνον εἰς τὴν Θ. λειτουργίαν, ὅπως λ.χ. αἱ Καταβασίαι, τὰ Δοξαστικά καὶ δὴ τὰ 11 Ἑωθινά, Δοξολογίαί, Πολυέλεοι (ὡς ὁ περίφημος «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνος. . .», τὰ Ἀνοιξαντάρια ἢ τὸ «Θεοτόκε Παρθένε» Πέτρον Μπερεκέτου τὸ ὀκτάρηχον, τὸ εἰς ἦχον βαρὸν ἐπιβλητικώτατον ἐκείνο μᾶθημα «τὸν Δεσπότην καὶ ἀρχιερεῖα ἡμῶν. . .» τοῦ ὁποῖου ψαλλομένου «λαμβάνει καιρὸν» ὁ μέλλων νὰ ἱερονογήσῃ Ἀρχιερεὺς, κατερχόμενος τοῦ Θρόνου εἰς ὠρισμένην συλλαβὴν τῆς μελωδίας κατὰ τὴν παλαιὰν Πατριαρχικὴν παράδοσιν τοῦ Φαναρίου, ἢ τὸ «Αἰνεῖτε» τῆς Ἀκολουθίας τῶν «Νυμφίων» εἰς ἦχον Α', ὅτε ὁ χοροστατῶν εἰς τὸ Παραθρόνιον Ἀρχιερεὺς ἀσπάζεται ἐν εὐλαβείᾳ τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ— ὅταν λοιπὸν τοιοῦτοι ὕμνοι ψάλλωνται ἀριστοτεχνικῶς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χώρου τοῦ Ὁρθοδόξου Ναοῦ «ὡς παρεδόθη εἰς ἡμᾶς» ἀπ' αἰῶνων, συναρπάζουν καὶ δημιουργοῦν τὴν ὑποβολὴν ἐκείνην καὶ ἔκστασιν—τὸ «χαροποιὸν κένθος»—ὥστε ὁ ἐκκλησιαζόμενος πιστὸς νὰ μένη καθηλωμένος ἀπὸ κατάνυξιν, αἰχμάλωτος τῆς ἱερᾶς ἁρμονίας, ὡσὰν νὰ κρέμαται ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ὕμνωδοῦ, ἐνῶ ἡ ψυχὴ του μεταρσιουμένη, ἐμπεριπατεῖ εἰς οὐρανίους ἀψίδας, ὁδηγεῖται εἰς τὰ ἄδύτα τῆς ἀληθινῆς ἁρμονίας, βυθίζεται εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ Σύμπαντος! Ἐπιρροαὶ τότε ὑπεργήϊνοι μᾶς διαπεροῦν, μεταδίδεται εἰς ἡμᾶς τὸ ρίγος τοῦ Αἰωνίου!

Περιοριζόμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὸν Γάλλον συγγραφεῖα Ἀλ. Δουμᾶν (πατέρα), κατὰ μίαν περιήγησίν του ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἢ θεία αὐτῆ μελωδία, ὥστε κοιτηθεὶς οὗτος νὰ γράψῃ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του: «Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν ἤκουσα μουσικῆν, ἢ ὁποῖα νὰ περιέχῃ τόσους θησαυροὺς κάλλους καὶ μέλους, καὶ ποτὲ δὲν ἀνεγνώρισα εἰς μουσουργήματα τόσην συγκίνησιν καὶ κατάνυξιν καὶ τόσα θέλητρα»!

Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου θὰ χρειασθῆ νὰ συνεχίσωμεν.

Πρωτος. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Α Δ Ε Λ Φ Ι Κ Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α

Ἄγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἡ ψυχικὴ προπαρασκευὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ πλησιάσῃ τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον. Δὲν ἀσχολοῦμαι μὲ τὸν Ἑσπερινό, μὲ τὸ ἀπόδειπνό σου, μὲ τὰ μεσονυκτικά σου. Ἐγνώρισα Ἱερεῖς ποὺ σὰν πραγματικά, τίμια, θεοσεβούμενα καλογεράκια οὔτε τὸν ἑσπερινὸν οὐτε τὸ Ἀπόδειπνό τους, οὔτε καὶ κάθε ἄλλη ἀκολουθία τοῦ παπαδικῆ. Εἶχαν δὲν εἶχαν βοηθὸ ψάλτη στὸν ἑσπερινὸ αὐτοὶ τὸν διάβαζαν μόνοι τους νὰ τᾶχουν καλὰ μὲ τὸ Θεὸ καὶ μὲ τὴ συνείδησί τους. Οὔτε ἐξαρτοῦσαν τὸ καθῆκον τους ἀπὸ τὴν προσέλευσι ἢ μὴ τῶν Χριστιανῶν. Αὐτοὶ σύμφωνα μὲ τὸν ὄρκον τους, συνεμορφοῦντο μὲ τὰς ὁδηγίας τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ποὺ βρίσκονται στὸ «Τυπικό». Θυμᾶμαι, ὅταν ἤμουν μικρός, πτυχιούχος τῆς Θεολογίας λαϊκός, συνεδεόμενον μὲ κάποιο χωρικὸ παπῶ.

Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς μὲ πόση τυπικότητα, ἀπὸ ἀπόψεως ἱερατικοῦ καθήκοντος, αὐτὸς ὡς ἀπλοῦς ἄνθρωπος ποὺ μὲ φιλοξενοῦσε, ἐφήρμοζε τίς διατάξεις τοῦ τυπικοῦ. Δὲν ἤρκειτο στὴν προσευχὴ ποὺ κάναμε ὅλοι μαζὶ στὸ σπίτι, ἀλλὰ μᾶς ἀφινε κοιμώμαστε καλὰ, καὶ αὐτὸς ἄναβε τὴ λαμπίτσα τοῦ ἢ τὸ κεράκι τοῦ στὸ ἰδιαιτέρο κελί τοῦ καὶ ἐδιάβαζε καὶ προσηύχeto, καὶ ἐπικοινωνοῦσε μὲ τὸ Θεὸ στὴ γαλήνη τῆς νύχτας, ποὺ ἐξέλιπε κάθε θόρυβος. Δὲν μπορεῖς ἀγαπητέ νὰ φαντασθῆς τί σεβασμὸ μοῦ ἐνέπνευσεν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὡς Ἱερεύς. Ταπεινός, ἀνεγνώριζε τὴ μόρφωσί μας, ἐμοῦ καὶ τοῦ Θεολόγου γυιοῦ τοῦ, ἐτόνιζεν ὅμως μὲ ἔργα ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ μόρφωσις νὰ κάμῃ ἓνα θεολόγον, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ πειθαρχία, καλὸ δέσιμο τοῦ ἑαυτοῦ μας στὶς αἰωνόβιες παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μας. Σήμερα παραλείπεται τὸ ἓνα, αὔριο τὸ ἄλλο, ἔλεγε, καί, καθὼς πᾶτε σεῖς οἱ νεώτεροι, θὰ ἀπογυμνώσετε σιγὰ σιγὰ τὴν Ἐκκλησία μας ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ της καὶ τὸ ψαχνὸ της, ἀφίνοντάς της τὰ.. κόκκαλα! Αὐτὰ παιδιὰ ἐτόνιζε, εἶναι θεόσταλα ρήματα ποὺ μᾶς παρέδωσαν σὰν ἱερὴ κληρονομιά οἱ Πατέρες μας καὶ ὀφείλουμε νὰ τὰ σεβασθοῦμε. Τὸ γεροντάκι αὐτὸ δὲν ἐνοιωθε κόπωση, δὲν ἤσθάνετο κανένα κόμπο στὴν ψυχῇ, δὲν ἔκανε τὸ καθῆκον τοῦ σὰν ἀγγαρεία. Δὲν ξεύρω βέβαια, ἂν καὶ σὺ ποὺ μὲ διαβάσεις, ἀδελφέ, κρατῆς αὐτὴν τὴν τάξι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου. Ἄν δηλαδή, κάνης τὸν ἑσπερινὸ σου, διαβάξης τὸ Ἀπόδειπνό σου, τὸ μεσονυκτικὸ σου καὶ κοιμᾶσαι ἤσυχα καὶ γαλήνια. Αὐτὸ εἶναι ζήτημα ποὺ σ' ἀφορᾷ προσωπικῶς καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πίστι ποὺ ἔχεις, ἀπὸ τὴ σημασία ποὺ δίνεις, ἀπὸ τὸ ἱερὸ φιλότιμό σου. Κάμε καλὰ μὲ τὴν ψυχῇ σου. Ἄν εἶσαι καὶ καλός,

τυπικός παπᾶς και σ' αὐτά, θά ὠφελήσης και τόν ἑαυτό σου, ἀλλά και τὰ παιδιά σου θά διδάξεις πολὺ γιατί θά τοὺς ἐμπνεύσης τὸ σεβασμὸ στὸ πρόσωπό σου. Ἐπόμενον· γιατί θά διερωτῶνται: Γιατί ὁ Πατέρας μας σηκώνεται τῆ νύχτα; Γιατί διαβάζει, και τι ὠφέλεια προσκομίζει; Και ὁ παπᾶς φυσικά θά ἐξηγή στὰ παιδιά του ἢ και στ' ἐγγόνια του τὸ λόγο. Ἐτσι ἀπὸ στόματος σὲ στόμα κρατιέται και ἰσχυροποιεῖται ὁ σεβασμὸς στὴν ἱερὴ Παράδοσι τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐπειτα δὲν εἶναι μονάχα ὑπόθεσι τοῦ τυπικοῦ τὸ νὰ μὴ παραλείπηται, ὁ Ἐσπερινός, ἢ τὸ Ἀπόδειπνο ἢ τὸ μεσονυκτικό. Ἐπιβάλλεται, ἀδελφέ, ἀπὸ λόγους ψυχικῆς ἀνάγκης. Ὁ Ἱερεὺς δὲν παύει εἶπαμε νὰ ἔχη σὺν ἄνθρωπος ἀτελείας, νὰ περιβάλλεται ἀπὸ ποικίλους πειρασμούς. Ὁ Διάβολος πειράζει τὸν Ἱερέα και σὺν ἄνθρωπο και σὺν χριστιανὸ και σὲ λειτουργὸ τοῦ Ὑψίστου. Ἀπὸ ποῦ θά ἀντλήση δύναμι; Οἱ καλοὶ μάλιστα Ἱερεῖς ἔχουν δυνατωτέρας δοκιμασίας στὴ ζωὴ τους. Πῶς θ' ἀνθέξουν σὲ τόσους σταυρούς; Γι' αὐτὸ και λόγοι ἀτομικῆς ἀσφαλείας ἐπιβάλλουν ἀδιάλειπτη προσευχὴ και πιστὴ προσαρμογὴ τῆς ψυχῆς και τῆς ζωῆς τοῦ Ἱερέως στὸ τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας, και στὸ κεφάλαιον αὐτό. Εἶδες τί ὠραῖες εὐχές; Τί ψαλμοὶ με βαθὺ νόημα; Τί ξεκούρασι βρίσκει τὸ πνεῦμα ἐπάνω στὴ μελέτη τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ; Αὐτὰ ὅλα δὲν παρεδόθησαν στοὺς Κληρονόμους νὰ τὰ περιφρονήσουν, νὰ τὰ ψαλιδίσουν, νὰ τὰ θάψουν στὰ ντουλάπια τοῦ «ἠχαδερφισμού». Ἀλλὰ νὰ μελετῶνται και νὰ διεγείρουν ὀλόκληρο τὸ θρησκευτικὸ συναισθηματικὸ κόσμον μας. Οἱ παλαιότεροι στὴν ἡλικία μας, και ἀκόμη τῆς γενῆς ποὺ φεύγει γιὰ πάντα, τηροῦσαν τὴ μοναστηριακὴ τάξι σὺν ἱερεῖς στὴ ζωὴ τους. Και ἔτσι δὲν ἔμεναν ἀπλῶς, δεμένοι στὴν ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ παράδοσι, ἀλλὰ και ἐχειραγωγοῦντο ἀσφαλῶς. Γιὰ νὰ μὴ σοῦ εἰπῶ ὅλοι, ἀλλὰ τοῦλάχιστον οἱ περισσότεροι τῶν συγχρόνων Ἱερέων, Ἐσπερινούς, Ἀπόδειπνα, Μεσονυκτικά και κάτι τέτοια τὰ ἔσβησαν ἀπὸ τὸ πρόγραμμά τους. Ἄλλοι προφασίζονται κούρασι, ἄλλοι βρίσκουν τὸ σπῆτι τους ἀκατάλληλο, και γι' αὐτὰ τὰ «πατέρημα» τους ἀκόμη. Ἄλλοι δὲν τὰ θεωροῦν σήμερα ἀπαραίτητα και, ἐπομένως, κατὰ τὸ μυαλό τους, δὲν ἐξυπηρετοῦν κανένα σκοπὸ. Ὅπως βλέπεις, μιλοῦν μόνον τους τὰ πράγματα. Αὐτὴ τους ἢ φωνὴ τί σοῦ λέγει; Ὅτι πλεῖστοι Ἱερεῖς μας ἀφῆκαν και κυριάρχησε μέσα τους τὸ σαρκικὸ φρόνημα, τὸ γήινο και κοσμικὸ. Δὲν τοὺς τραβάει τὸ πνεῦμα. Δὲν θέλουν ν' ἀκούσουν τὴ νύχτα πρὸ παντὸς στὴν ἡσυχία τῆς φωνῆ τοῦ Θεοῦ, σὺν μεγάλοι ἐνοχοὶ. Κι' ὅμως ἐπιβάλλεται γιὰ τοὺς λόγους ποὺ εἶπαμε. Πολλοί, οὔτε κἄν θά ἐδιάβασαν κατὰ μόνας τὸ Ἀπόδειπνό τους ἢ μετὴν Οἰκογένειά τους ποῦ, ἐπὶ τέλους, τὸ Ἀπόδειπνο εἶναι

μιὰ προσευχή ἀμέσως μετὰ τὸ φαγητό. Πῶς θὰ περιμέναμε καὶ μεσουκινικό; Αὐτὰ εἶναι γιὰ τοὺς καλογέρους λένε, στὰ μοναστήρια. .Τί νὰ γίνῃ; Αὐτὰ τοὺς λέγει ἡ Ἱερατικὴ καὶ Ἐκκλησιαστικὴ τοὺς συνειδήσι. Θὰ μοῦ εἰπῆς. Ὑπάρχουν τέτοιοι; Πῶς δὲν ὑπάρχουν; Αὐτοὶ προέρχονται ἀπὸ τοὺς κληρικοποιηθέντας τῶν πρώτων κατηγοριῶν ποὺ εἶπαμε. Τοὺς ἀπὸ «πάσης καρυδιᾶς καρύδι». . Θὰ ρωτήσης πάλι: Αὐτὲς οἱ παραλείψεις συνιστοῦν πνευματικὸν ἀδίκημα; Ἀγαπητέ μου, δὲν μπορεῖ νὰ παίξῃ κανεὶς μὲ τὴ συνείδησί του καὶ μάλιστα μὲ τὸ Θεό. Σ' ἐρωτῶ κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου: Αὐτὰ εἶναι καθιερωμένα νὰ γίνωνται ναί; ἢ οὐ; Περιλαμβάνονται στὰ βιβλία μας καὶ στὰ καθήκοντά μας; Ὅταν ἀπαντήσης «ναί» τότε περιττεύει τὸ ἐρώτημα. Ἄλλο τὸ ζήτημα γιὰ ἓνα γεωργὸν πατῶ, γιὰ ἓνα καταταστικὸν ἀπὸ τὴ βιοπάλη ποὺ μπορεῖ νὰ βρῇ πάτημα νὰ δικαιολογηθῇ. Κανὼν εἶναι νὰ τηρῆται ἡ Παράδοσις ὅπως βρίσκεται στὰ χαρτιά μας τὰ ἱερά. Ἐπειτα ἀδελφέ, ἂν ἀρχίσῃ ὁ καθένας μας νὰ ρωτᾷ καὶ νὰ κἀνῃ κριτικὴ ἀρνητικὴ μάλιστα, ἐπάνω σὲ θέματα ποὺ θίγουν ζητήματα θρησκευτικῆς συνειδήσεως, τότε μπορῶ νὰ μορφώσω γνώμη γιὰ τὸ ποιὸν τοῦ Ἱερέως αὐτοῦ. Τοῦ Ἱερέως, ποὺ προϋποτίθεται πῶς ἔχει πνευματικὴ λεπτότητα παραπάνω ἀπὸ τοὺς ἐνορίτας του. Φθάνουμε ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς πολλὰς φορές στὸ σημεῖο, γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ κατάντημα, νὰ ἐνδιαφερόμεθα περισσότερο γιὰ τοὺς ἄλλους, παρὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, ἐνῶ μπροστά μας ἔχουμε τὸν ὁδηγό. Καὶ τοῦτο, δὲν νομίζω πῶς εἶναι καλὸ σημάδι. Καὶ πρέπει νὰ δοθῇ μεγίστη προσοχὴ μήπως εἰσχωρήσῃ ὁ καταραμένος φαρισαϊσμός, μιὰ θεωρία σφοδρότατα ἀπὸ τὸν Κύριό μας ἐλεγχθεῖσα. Μήπως, δηλαδή, φορτώνουμε τοὺς ἄλλους βαρύτερα, τοὺς δέρνουμε στὴν τυχὸν δυστροπία τους, χωρὶς ὅμως μὲ τὸ δαχτυλάκι μας νὰ τοὺς ὑποβοηθήσουμε νὰ σηκωθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ πέσιμο. Φωνάζουμε στοὺς ἄλλους περισυλλογὴ, αὐτοσυγκέντρωσι, προσευχὴ, ἐνῶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, προκειμένου νὰ τὰ ἐφαρμόσουμε, ἀλλάζουμε κουβέντα καὶ κάνουμε κριτικὴ σ' ὅσα μάλιστα μᾶς παρέδωσαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Φρονῶ πῶς πρέπει νὰ εὐλογοῦμε τὸ Ὄνομα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ διότι μᾶς τὰ ἔδωκεν ὅλα ἔτοιμα. Καὶ ἀντὶ νὰ πολυπραγμονοῦμε, σύμφωνα μὲ τὰ κέφια μας, κάτω νὰ σκύψουμε τὸ κεφάλι, μὲ ταπεινώσι καὶ νὰ τὰ διαβάζουμε. Δὲν ἔχουμε τὴ δύναμι καὶ τὴν πνευματικότητα νὰ συνθέσουμε κάτι ἐμεῖς παρόμοιο, ἄς μὴ ἀφαιροῦμε τοὐλάχιστον τίποτε ἀπ' αὐτὰ ποὺ παρελάβαμε, γιὰτὶ ἔχουμε διπλὸ κρῖμα.

Τώρα ἄς προχωρήσουμε στὴ Λειτουργία.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ «ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΝ»
ΤΟΥ ΕΥΤΕΝΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ
ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ

‘Ο ἄνθρωπος συχνά βλάπτει τὸν ἑαυτό του.

«Ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸν ἄνθρωπο μέσα στὸν χαρούμενο Παράδεισο, γιὰ νὰ τὸν καλλιεργῇ καὶ γιὰ νὰ εἶναι φύλακός του» (Γεν. β' 15).

Νὰ εἶναι φύλακός του; Ἄλλὰ ἀπὸ ποιόν; Οὔτε ληστής ὑπῆρχεν ἐκεῖ, μὰ οὔτε καὶ κανένας ἄλλος, πού νὰ τὸν ἐπιβουλεύεται. Καὶ μὲ τὸ δίκηο του ἀπορεῖ ὁ Σεβηριανός «Ἀπὸ ποιὸν νὰ τὸν φυλάγῃ; οὔτε ληστής ὑπῆρχεν, οὔτε κι' ἄλλος ἐπίβουλος· τὸν ἔβαλε λοιπόν, γιὰ νὰ τὸν φρουρῇ, ἀπὸ τὸν ἑαυτό του· μήπως τυχὸν παρακούσῃ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ· κι' ἔτσι τὸν χάσῃ» (Σειρ. 72). ‘Ο Ἀδὰμ δηλαδὴ ἔπρεπε νὰ φυλάξῃ τὸν Παράδεισο ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ!

Ἄς μὲ συγχωρέσῃ ὁμως, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό, ὁ Σεβηριανός. Γιατί ὁ Ἀδὰμ εἶχε στὸν Παράδεισο κι' ἄλλον ἐπίβουλο. Μάλιστα εἶχε δύο, πού ἦσαν καὶ οἱ δύο τους φοβεροί· εἶχε τὸ φίδι, εἶχε καὶ τὴν γυναῖκα.

Ἄλλὰ ὁ πρῶτος ἐπίβουλος, καὶ ὁ πρῶτος ληστής καὶ καταστροφέας τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας! Ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς βλάβης πού μᾶς γίνεται προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἑαυτούς μας· καὶ ἡ πρώτη καὶ ἀναγκαιότατη προφύλαξή μας εἶναι τὸ νᾶχωμε τὴν προσοχή μας ἐντατικὰ στραμμένη πρὸς τὸν ἑαυτό μας.

«Αὐτὸν πού δὲν βλάπτει τὸν ἑαυτό του, κανεὶς δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὸν βλάψῃ», ὅπως μᾶς τὸ εἶπεν ἄριστα καὶ μᾶς τᾶπόδειξεν ὀλοφάνερα ὁ οὐρανοφάντορας Βασίλειος. Καὶ σ' αὐτὴ τῇ βεβαίωσιν τοῦ μεγάλου Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας μας, πού φαίνεται μὲν παράδο-

ξη, είναι όμως πέρα ως πέρα αληθινή, τολμῶ νὰ προσθέσω κι' ἐγώ, ὅτι κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς βλάβη τόσο πολύ, ὅσο μπορεῖ ὁ καθένας μας ν' ἀδικήσῃ, νὰ βλάβῃ καὶ νὰ ἐπιβουλευθῇ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Καὶ συχνὰ τὸ εἶπα αὐτὸ τὸ πράγμα σὲ πολλοὺς γνωστούς μου καὶ φίλους μου, πὼς τὸ κακὸ καὶ τῆ ζημιὰ πού ἔκαμα μόνος μου στὸν ἑαυτό μου, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ μοῦ τὴν κάμῃ ποτέ του κι' ὁ χειρότερος μου ἐχθρὸς.

Ἡ πανουργία εἶναι ψεύτικη καὶ ψευδώνυμη φρόνηση.

Ὁ Θεοδώρητος λέει, πὼς «ἡ φρόνηση εἶναι μέρος τῆς ἀρετῆς». Τὸ βέβαιον εἶναι, πὼς ἡ φρόνηση (πού ὅπως ἐγὼ τὴν ἐτυμολογῶ εἶναι ὄ ν η σ ι ς τ ο ὕ φ ρ ο ν ο ὕ ν τ ο ς, ἡ ὠφέλεια δηλαδή πού προκύπτει σὲ κάθε φρόνιμον ἄνθρωπο), δὲν εἶναι μονάχα μέρος τῆς ἀρετῆς κι' ἓνα εἶδος τῆς ἀπλῶς, ἀλλὰ μιὰ μεγάλη ἀρετὴ· καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ, πὼς εἶναι ἡ κορυφαία, κι' ὅτι αὐτὴ εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἀλάτι ὅλων τῶν ἐπιλοιπων ἀρετῶν. Γιατὶ χωρὶς τὴ φρόνηση, κάθε ἀρετὴ, σάμπως νάχη ξεκλίνει ἀπὸ τὸν προορισμό της, ἢ φαίνεται ἀνούσια καὶ σιχαμερὴ, ἢ καὶ γίνεται ἀνωφέλευτη καὶ καμμιά φορὰ μάλιστα καὶ βλαβερὴ.

Ἄριστα λοιπὸν ὑπεστήριζεν ὁ φιλόσοφος Ἄριστοτέλης, πού ἔλεγε, πὼς εἶναι ἀδύνατο νᾶναι κανεὶς ἀγαθός, ἂν δὲν εἶναι κυρίως φρόνιμος· οὔτε νᾶναι φρόνιμος, ἂν δὲν εἶναι ἠθικὸς καὶ ἐνάρετος (Ἡθικ. Νικομ. στ'.). Πὼς λοιπὸν τὸ πρωταίτιο τοῦ κακοῦ καὶ πανάθλιον ἐκεῖνο φίδι τοῦ Παραδείσου ὠνομάσθηκε φρόνιμο;

Ἄλλὰ τὸ φρόνιμο, ὅπως τὸ ἐξηγεῖ ὁ ἱερός Θεοδώρητος, εἰπώθηκεν ἐκεῖ, ὄχι κυριολεκτικὰ, ἀλλὰ κατὰ συνωνυμίαν, «ὅπως ἀκριβῶς ὠνομάτισαν Θεοὺς καὶ τὰ εἶδωλα τῶν Ἑθνικῶν, καὶ εἶπανε καὶ τοὺς παραμυθάδες σοφοὺς». Καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ὁμωνυμίαν αὐτὴ καὶ ἡ θεία Γραφή εἶπε τὸ φίδι στὴν περίπτωσιν ἐκεῖνην φρόνιμο, ἀντὶ νὰ τὸ εἰπῇ πανοῦργο.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀκύλας τὸ ἐξήγησεν ἔτσι, «Τὸ φίδι ἦτανε ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα τὸ πιὸ πανοῦργο». Τὴν ἴδια ἐπίσης ἐρμηνεῖα ἔδωκε καὶ ὁ Διόδωρος, ποῦ εἶπε «μὲ τὴ λέξη φρόνιμος δὲν ἐννοεῖ τὸν σοφὸ, ἀλλὰ τὸν ἐπιτήδειο γιὰ νὰ ἐξαπατᾷ».

Αὐτὴ τὴν κατάχρηση τὴν ἐπρωτοδασκάλεψε ἐπάνω στὴ γῆ τὸ δολιιώτατο ἐκεῖνο φίδι τοῦ Παραδείσου «Τὸ φίδι ἦτανε τὸ πανουργότερο ἀπ' ὅλα τὰ θηρία ποῦ τρέφει ἡ Γῆ» (Γεν. γ' 1).

Ἐφανερώθηκε δὲ πῶς ἦτανε καὶ τὰ δύο· καὶ πονηρότατο, μὰ καὶ κακουργότατο μαζί· γιατί μεταχειρίσθηκε τὴν ἐξυπνάδα του, γιὰ νὰ διαπράξῃ ἀπάτη· κι' ἐξεγέλασεν, ἔτσι, τὸν ἄνθρωπο, ποῦ ὡς ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἦτανε ἀπλοϊκὸς καὶ ἀπειρόκακος.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφανερωθήκανε ἀμέτρητοι μαθητὲς τοῦ παμπόνηρου ἐκεῖνου δασκάλου. Εἶναι οἱ ἔξυπνοι, στὸ νὰ κάνουν κατεργαριές. Εἶναι οἱ σοφοί, γιὰ νὰ ἐξαπατοῦν. Καυχοῦνται γιὰ τὴν ἐξυπνάδα τους, καὶ πῶς ἔχουνε σύνεση καὶ πολιτικότητα. Ὅλοι τους ὁμως, μὲ τὴν ἐξυπνάδα τους καὶ τὴν πολιτικότητά τους, ἀποβλέπουν στὸ νὰ εἰποῦνε ψευτιές, καὶ στὸ πῶς θὰ ξεγελάσουν καὶ στὸ πῶς θὰ βλάψουν. Ἡ τέτοια λοιπὸν διεστραμμένη καὶ Διαβολικὴ ἐξυπνάδα εἶναι τρισχειρότερη καὶ βλαβερώτερη κι' ἀπὸ τὴν πιὸ ἀξιοκατάκριτην ἐπιπολαιότητα.

**Πρέπει ν' ἀποφεύγωμε κάθε ἀφορμὴ
ποῦ μᾶς σπρώχνει στὴν ἁμαρτία.**

Ὁ Θεὸς λέει· «δὲν θὰ φᾶτε. . γιὰ νὰ μὴν πεθάνετε». Ὁ Διάβολος δίνει τὴν ἀντίθετη πληροφορία· «δὲν θὰ πεθάνετε ποτέ σας» (Γεν. γ' 3-4). Καὶ ἡ Εὐα δὲν πιστεύει σ' αὐτὸ ποῦ τῆς εἶπεν ὁ Θεός, ἀλλὰ πιστεύει σ' ἐκεῖνο ποῦ εἶπεν ὁ Διάβολος!

Εἶναι δυνατὸν αὐτό; Τόση τύφλωση; Τόση βλακεία;

Τόση έπιπολαιότητα; Νομίζει λοιπόν πώς αξιοπιστότερη από την άπειλή του Θεού είναι ή υπόσχεση του φιδιού;

Άλλά τὸ μῆλο ἦτανε κοντά της· ἦτανε έμπρός στα μάτια της· και ἦτανε ωραίο, για να τὸ φάη κανείς· ἦτανε «εὐχάριστο στα μάτια, να τὸ βλέπης· κι' ὁμορφο, να τὸ χαρῆς και να τὸ δοκιμάσης» (Γεν. γ' 6).

Υπερίσχυσε λοιπόν τὸ έρέθισμα· τὸ πάθος ἐνίκησε τὴν εὐθυκρισία· ἡ ἀστοχασία διέστρεψε τὴ λογίαση· «και ἡ Εὐα τῶκοψε.. και τῶφαγε».

Άριστα λοιπόν μᾶς θυμίζει σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὁ χρυσορρήμονας διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐκεῖνο πὸν εἶπεν ὁ θεῖος Παῦλος «καταστρέφουν τὰ χρηστὰ ἦθη οἱ κακὲς συναναστροφές» (Κορ. Α' 33). «Γιατί -λέει-για ποῖον ἄλλο λόγο δὲν τῶκαμεν ἡ Εὐα αὐτό, προτοῦ να τὴν συμβουλέψη ὁ πονηρὸς Διάβολος; κι' οὔτε τὴ σημασία τοῦ δένδρου εἶχεν ἀντιληφθῆ, οὔτε κι' εἶχε προσέξει τὴν ὁμορφιά του; ἐπειδὴ βέβαια και τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἐφοβούντανε, και τὴν τιμωρία πὸν θὰ ἐπακολουθοῦσε, ἂν ἔτρωγε ἀπὸ τὸν καρπὸ του.»

Ἡ συναναστροφή ὅμως μὲ τὸ φίδι, πὸν ἐνισχύθηκεν ἀπὸ τὴ γοητευτικὴ θεά κι' ἀπὸ τὴν παθιασμένην ἐπιθυμία να γευθῆ τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ, διέλυσαν τὸ φόβο της ἀπὸ τὴν ἐντολή· κι' ἔκαμαν ν' ἀποξεχασθῆ και ἡ τιμωρία, πὸν θὰ ἐπακολουθοῦσε τὴν παράβαση.Κι' ἔτσι διευκολύνθηκε τὸ γλύστημά της· κι' ἔπεσε στὸ βάραθρο.

Ω! μακρὰ ἀπὸ κάθε πειρασμό, ὅσο μποροῦμε περισσότερο! Μακρὰ, μακρὰ ἀπὸ κάθε περιστάτικὸ κι' ἀπὸ κάθε αἰτία πὸν μᾶς σπρώχνουν πρὸς τὴν ἁμαρτία· και στὸ τέλος μᾶς φέρνουν σ' αὐτή! Μακρὰ! Ἐπλησίασες; Ἐ! τότε ἄρχισες να νικιέσαι! Δὲν κατῶρθωσες να ξεγλυστηρήσης; Ἐπεσες τότε, κι' ἐνίκηθηκες!

Μεταφρ. ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἡ ἐποχὴ τῆς θρησκευτικῆς ἐκστάσεως

ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΑΝΟΙΞΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΜΑΣ ΚΡΑΤΕΙ Σ' ΕΝΑ ΑΚΑΤΑΛΥΤΟ ΨΥΧΙΚΟ ΕΚΣΤΑΣΙΑΣΜΟ

Ἐνα ἱστορικό ἀγίασμα τῆς Πόλης

Μέσα στο περιβάλλον μὲ τις ἀντισιμένες ἀμυγδαλιές καὶ τὴν πρῶ-
τὴ ἀνοιξιάτικη πνοὴ ἡ ἐποχὴ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς προβάλλει
κυρίαρχος καὶ ἐπιβλητικὴ. Ἡ θρησκεία ἀγκαλιασμένη μὲ τὴν φύσι
δημιουργεῖ τὸν ὡραῖο ψυχικὸ κόσμον ποὺ ἀναπνέουμε καὶ ἀρχίζουμε
νὰ ζοῦμε ἐντατικά. Ἀντικρῦζουμε τὰ πρῶτα ἀνθία ποὺ στολίζουν
τὰ κλωνιά τῶν δένδρων σὰν ἕνα χαρούμενο γελαστὸ χαμόγελο τῆς
δημιουργίας. Καὶ σὰν ν' ἀκοῦμε κάποια ψιθυρίσματα γύρω μας ποὺ
μᾶς κρατᾶνε σὲ ἐκστασιασμό καὶ κατάνυξι. Ἡ εὐλογία τοῦ δημιουρ-
γοῦ ἀπλώνει γύρω μας τὸ ἀνάλαφρο ἀέρινο χᾶδι τῆς καὶ σκηνοθε-
τεῖ αὐτὴ τὸ μεγάλο θεῖο δράμα ποὺ ὁ πρόλογός του ἀρχίζει νὰ ξε-
τυλίγεται στὴν σκέφι καὶ στὴν ψυχὴ μας τὶς ἡμέρες αὐτῆς τῆς πρῶ-
της ἀνοιξέως. Κύριε τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν γενοῦ... Καὶ γίνεται
ἕνας μαζί μας ὁ παντοδύναμος Κύριος γιὰ νὰ προσφέρῃ βαλασμικὴ
ἀνακούφισι στὴν ψυχὴ μας καὶ νὰ μᾶς πάρῃ ἀπὸ τὸ χέρι γιὰ νὰ μᾶς
ὀδηγήσῃ σιγὰ σιγὰ πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ πρὸς τὸν Γολ-
γοθᾶ τὸν ἐξιλαστήριον τῆς ἀνθρώπινης κληρονομικῆς ἀμαρτίας.
Ἐνας δρόμος γεμάτος θλίψι, ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδα καὶ ὡραία
ἀναμονὴ ἢ πορεία αὐτὴ πρὸς τὸν τόπον ὅπου τὸ αἷμα τοῦ Θεοῦ
ἐξήγνισε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ ἐξηγόρασε αὐ-
τὴν ἀπὸ τὴν κατάρρα τοῦ Ἄδη. Παντοῦ ἡ ἀνοιξις ὡς τόσο στὴν μα-
κρυνὴ αὐτὴ πορεία μὲ τὸν πόνον, τοὺς μόχθους καὶ τὴν ἀγωνία.
Ὀλοπράσινη ἢ φύσις καὶ μηνύματα μιᾶς μελλοντικῆς χαρᾶς καὶ
ὡραιότερης αὔριου. Ἡ σύνθεσις τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τῆς ἀνοιξέως ἐφι-
λοτεχνήθη ἀπὸ τὸν Δημιουργὸ γιὰ νὰ περιπτύσῃ μὲ τὴν γλυκύ-
τητα καὶ τὴν λεπτὴ ὁμορφιά τῆς τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς θείας αὐτο-
θυσίας καὶ τοῦ ὡραίου σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.

Ὀλογάλανοι ἀνοιξιάτικοι οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξα τοῦ
Κυρίου. Αὐτὴ ἡ δόξα συνυφασμένη μὲ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων
συνοδεύει τὸν χριστιανὸ κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τῆς ἀνοιξέως ὡσὰν
ἕνας φωτεινὸς ὀραματισμός. Καὶ ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ὀραματισμοῦ
αὐτοῦ γεμίζει τὴν ψυχὴ μας.

*

Μεγάλοι καὶ συγκινητικοὶ σταθμοὶ στὴν νοερὴ αὐτὴ πορεία
μας. Μπροστὰ στὴν μορφή τῆς Ἀειπάρθενης Μητέρας γονατίζει

ἡ σκέψις μας. Καὶ οἱ εὐχαριστήριοι ὕμνοι πρὸς Αὐτὴν ἀπλώνονται ὡσὰν συμφωνίαι οὐράνιαι δημιουργῶντας στὸ ἀνοιξιὰτικο βραδυνὸ περιβάλλον τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Μεγάλην Σύμμαχον νικήτρια τῆς φυλῆς. Τὰ νικητήρια πρὸς τὴν Ὑπέρομαχον Στρατηγὸν τὴν Παναγίαν, καθὼς ἀντηχοῦν βαθεῖα μέσ' στὴν ψυχὴ μας μᾶς φέρνουν πίσω στὸ ἑλληνικὸ Βυζάντιο, τὴν ἐποχὴ καὶ τὴ δόξα του. Καμμιά ἴσως ἄλλη ἐποχὴ ὅπως ἡ πρώτη αὐτὴ περίοδος τῆς ἀνοίξεως δὲν τοποθετεῖται κατὰ τρόπο τόσο συγκλονιστικὸ στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἐσωτερικοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου. Προσκύνημα τοῦ μεγάλου Εὐαγγελισμοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἢ ἀλλαγὴ αὐτὴ τῆς σκηνογραφίας τῆς φύσεως. Οἱ Δαυϊδικοὶ ψαλμοὶ ὑψώνουν κολῶνες ἐπάνω στὶς ὁποῖες ὀρθώνεται ἡ ὠραιότης τῆς θρησκευτικῆς ποιήσεως. Καὶ τὸ χαρμόσυνο καὶ ὑπερφυῆς θαῦμα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ πρὸς τὴν Θεοτόκο βρίσκει τὴν ψυχὴ μας στὸ περιβάλλον αὐτὸ τῆς ἀνοιξιὰτικῆς φύσεως καὶ τοῦ ὄργιου τῆς χαρᾶς τῆς ἐτοιμῆ νὰ δεχθῆ τὸ σωτήριο ἄγγελμα ποῦ φέρνει κάτω στὴ γῆ ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ. Μὲ τὸν ἀγγελικὸ χαιρετισμὸ πρὸς τὴν ἄμωμη κόρη τῆς Ἰουδαίας ἐνώνεται ἰσχυρὰ καὶ τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν. Ἡ ἀνοιξιὰ στὴν ὠραιότερη τῶρα ἐκδήλωσί τῆς προετοιμάζει πλέον τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς θυσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τῆς Ἀνθρωπότητος.

*

Στὴν ἐκδήλωσι αὐτὴ τῆς ἀνοίξεως ἡ ἑλληνικὴ σκέψις δοκιμάζει διπλὸ κλονισμό. Τὸ χριστιανικὸ θαῦμα, ποῦ ἀρχίζει μὲ τὸ μήνυμα πρὸς τὴν Ἀνύμφετον Νύμφην ὁ θεὸς ἀρχάγγελος, ἀγκαλιάζεται μὲ τὸ θαῦμα τῆς ἐθνικῆς πίστεως καὶ αὐτοθυσίας. Διπλὴ ἢ ἐξαγγελλομένη Ἀνάστασις τῆς Φυλῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Πρὸς τὸ Πάσχα τῆς ζωῆς καὶ τῆς χαρᾶς ὀδηγεῖ ἡ περίοδος αὐτὴ ποῦ ἐχαιρετίσαμε ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ἀντικρῦζοντας τὸ χαμόγελο τοῦ Δημιουργοῦ ἐπάνω στὴν ὀλοπράσινη λουλουδισμένη φύσι. Τὸ πέρασμα τῶν χρόνων καὶ τῶν αἰῶνων ἄφηκε ἀκατάλυτο τὸ πνεῦμα τῆς θρησκευτικῆς ὀρθόδοξης ἀτμόσφαιρας. Αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ποῦ ἀθέλητα στρέφει τὴν χριστιανικὴ σκέψι πρὸς τὸ Βυζάντιο ὡς τὸ κέντρο τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἢ ἀνάμνησις ἐκείνων ποῦ ἔζησαν κάποτε στὴν Πόλιν φέρεται καὶ σὲ κάποια προσκυνήματα ἱερὰ συνδεδεμένα μὲ τὴν ἱστορίαν τὴν παλαιὰ καὶ τὴν νεώτερη. Ὁ ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν ὑψώνεται βέβαια ὡς τὸ λαμπρότερο μνημεῖο τῆς ἐνδοξης παλαιᾶς αὐτοκρατορικῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς.

Ἄλλ' ἡμεῖς ξετυλίγοντας τὴν ἀνέμη τῶν παληῶν μας ἀνα-

μνήσεων σταματούμε την εποχή αυτή σὲ μιὰ γωνία τοῦ Βοσπόρου ἐκεῖ πού σήμερα εἶναι χτισμένα τὰ ανάκτορα τοῦ Ντολμᾶ Μπαξέ. Ἐνα παλαιὸ μεταβυζαντινὸ ἀγίασμα πού τιμᾶται στὴν μνήμην τῶν Ἁγίων Σαράντα ζωντανεῦει μιὰ ἐποχή, μιὰ ἱστορία καὶ μιὰ ζωὴ. Τὸ ἀγίασμα αὐτό, πού στὰ πρῶτα χρόνια τῆς λειτουργίας του βρισκόταν ἀκριβῶς στὸν ὄρμο ὅπου ἀργότερα εἶχε ἀνεγερθῆ τὸ περίλαμπρο σουλτανικὸ ἀνάκτορο τοῦ Δολμᾶ Μπαξέ, μετετοπίσθη ὑποχρεωτικῶς σὲ μικρὰ ἀπόστασι ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ του θέσι πλησιέστερα μάλιστα στὴν πηγὴ του. Εὐλαβικὸ προσκύνημα ἑκατοντάδων πιστῶν τὴν ἀνοιξιὰτικὴ ἡμέρα τῆς μνήμης του τὸ ἀγίασμα αὐτό.

Οἱ μουσουλμάνοι ἔδειχναν σεβασμὸ καὶ πίστη καὶ ἴσως σιωπηλὰ στὴν προσευχὴ τῶν χριστιανῶν προσέθεταν καὶ τὴν δική τους τὴν δέησι. Τὸ ἀγίασμα ὑπαγόμενον στὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Καφατιανῆς τοῦ Γαλατᾶ, πού κατέχεται δυστυχῶς ἀκόμη σήμερα ἀπὸ τὸν αὐτόκλητον ἀρχηγὸ τῆς τουρκορθόδοξου ἐκκλησίας, τὸν ἀποστάτη Παπα-Εὐθύμη, περιήλθε καὶ αὐτὸ εἰς τὴν δικαιοδοσία καὶ κατοχὴ τοῦ ἀποστάτη ἀνατολίτη ρασοφόρου. Καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης σιγμῆς πού ἐφώρμησε κατὰ τῆς νομίμου ὀρθόδοξου ἐκκλησίας ἐδαπάνησε δια νὰ εὐθραπιστῆ περισσότερον τὸ ἀγίασμα τὸ ὁποῖον ἀπέσπασε ἀπὸ τὴν πλησίον ἐνορίαν τοῦ Μπεσικτας τοῦ Βοσπόρου ἐλπίζοντας εἰς μεγαλύτερη συρροὴ κόσμου καὶ περισσότερα κέρδη στὸ ... κερὶ καὶ τὸν δίσκο ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Ἄλλ' ὁ πονηρὸς ρασοφόρος ὑπελόγησε χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ αἶσθημα τῶν πιστῶν χριστιανῶν. Καὶ ἀπογοητευμένος ἀντελήφθη ὅτι τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του δὲν προσήλθε κανένας διὰ προσκύνημα καὶ ὅτι οἱ χριστιανοὶ εἶχαν κηρύξει μπουκοτάζ. Ἐξωργίσθη ὁ ἀνατολίτης ἱρεωμένος, ἀλλ' ἐδέησε συντόμως νὰ συνδιαλλαγῇ μὲ ἀντάλλαγμα ἀρκετῶν χρυσῶν λιρῶν. Σήμερον τὸ ἀγίασμα αὐτὸ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελεῖ τὸ προσκύνημα τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς καὶ τὸ προσκύνημα αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο θρησκευτικὸ πανηγύρι τῆς Πόλης. Ἡ ὀμορφιὰ τοῦ Βοσπόρου μὲ τὴν ὀλοπράσινη ἀνοιξιὰτικὴ φύσι γύρω, μὲ τὴν ἀκατάλυτη πίστι τῶν χριστιανῶν τῆς Πόλης δημιουργοῦν μιὰ ἐξωτικὴ καὶ ὑποβλητικὴ ἀτμόσφαιρα γεμάτη μυστικισμό.

Ἡ ἀνοιξις! Συνδεδεμένη τόσο μὲ τὴ θρησκεία καὶ μὲ τοὺς μεγάλους σταθμοὺς τῆς ἱστορίας της θα ἐξακολουθῆ νὰ μᾶς κρατῆ σὲ ἓνα διαρκῆ ἐκστασιασμὸ ψυχικὸ καὶ μὲ μιὰ βαθύτατη συγκίνησι.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» ἢ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

(Ἐπειτα ἀπὸ τὸν «Λειμῶνα» τοῦ Ἰωάννου Μόσχου, πὸν ἡ ἀνάγνωσή του τόσο πολὺ ἐνεθουσίασε τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς μας, ὅπως τὸ διαπιστώνομε ἀπὸ τὶς πολλὰς ἐπιστολὰς πὸν ἐλάβαμε, ὁ «Ἐφημέριος» ἀρχίζει νὰ δημοσιεύῃ, ἀπὸ τὸ φύλλο του αὐτό, ἐκλεκτὰς ἐπιλογὰς καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸς», πὸν εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀπὸ τὰ πνευματικώτερα καὶ ἀπὸ τὰ πλὴθ πολυδιαβασμένα νεοπατερικά μας βιβλία.

Ὁ «Εὐεργετινὸς» εἶναι συλλογὴ ἀπὸ διδασκὰς καὶ ἀπὸ ψυχοφελέστατα διηγήματα διαφόρων «Θεοφθόγγων Ἁγίων Πατέρων», πὸν τὰ συνέθεσε σὲ βιβλίον, κατὰ τὸν ἐνδέκατο αἰῶνα, ὁ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῆς Κων/πόλεως «Παναγίας τῆς Εὐεργετιδος» Παῦλος, πὸν ὀνομάσθηκεν ἀπ' αὐτὸ Εὐεργετινός.

Ἡ συλλογὴ αὐτὴ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τέσσαρα βιβλία, πὸν εἶναι ὅλα ἀπαντάσματα καὶ ἀκτινοβολήματα ἁγίων ψυχῶν, καὶ περιέχουν νοήματα ὑψηλά, ὀδηγίαις πρακτικῆς καὶ θαυμάσια ἀνιστορήματα, πὸν κατανύσσεται μ' αὐτὰ ἡ ψυχὴ καὶ δυναμώνει μέσα της ὁ ἔρωτας τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς. Ὁ «Εὐεργετινὸς» ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς ἐκείνους χρόνους, πὸν ἐγράφηκε, παρέμεινε σχεδὸν ἄγνωστος. Τὸν ἀνεῦρε δὲ χειρόγραφον στὴ Βιβλιοθήκῃ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Κουτλουμουσιῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης. Καὶ ἀφοῦ, μὲ ἔνθεον ζῆλον καὶ θεοκίνητην δραστηριότητα τὸν ἀπῆλλαξε ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν διαφόρων ἀντιγραφῶν, τὸν ἐξέδωκεν, ἔπειτα ἀπὸ τὴν πολύφημην «Φιλοκαλίαν», διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Γένους μας.

Ἡ πρώτη του ἔκδοσις ἐγινε στὴ Βενετία, κατὰ τὸ ἔτος 1783, ἀπὸ τὸν τυπογράφον Ἀντώνιον Βόρτολι. Ἔχει δὲ προτάξει σ' αὐτὴ ὁ ὁσῖος Νικόδημος πρόλογο θαυμαστό, πὸν ἀκτινοβολεῖ τὴν σοφίαν του καὶ τὴν ἀγιότητά του. «Ἐπερώτησον τὸν Πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἐροῦσι σοι». Καὶ «τὰ λόγια—ἐπιλέγει—τῶν μακαρίων Γερόντων, πὸν περιέχονται μέσα στὸ βιβλίον αὐτό, ἔχουνε τόσοσιν πλοῦτον, τόσοσιν φῶς, τόσοσιν ἅγιο φρόνημα, καὶ τόσοσιν ἄδρους καρπούς ἠθικῆς ὠφέλειας μπορεῖτε νὰ

δρέψετε ἀπὸ αὐτοῦ, ὥστε ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀποκάμειτε νὰ τὸ διαβάσετε»).

ΑΝΘ. ΘΕΟΛ.

Ἡ μετάνοια καὶ ἡ σωτηρία εἶναι πάντοτε δυνατές

Λόγια τῆς Ἁγίας Συγκλητικῆς.

Ἡ μακαρία Συγκλητικὴ ἔλεγε, πὼς αὐτοὺς ποὺ ἔχουνε ράθυμη κι' ἀνάμελη ψυχὴ καὶ ποὺ καθυστεροῦνε στὴν ἠθικὴ τους προκοπὴ, καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ, ἔχουνε καὶ τὸ ἐλάττωμα νὰ πέφτουνε εὐκολὰ στὴν ἀπελπισία, πρέπει νὰ τοὺς ἐπαινοῦμε καὶ γιὰ τὸ παραμικρότερο καλὸ ποὺ θὰ κάνουνε. Καὶ μάλιστα νὰ τὸ μεγαλοποιοῦμε καὶ κάποτε νὰ τὸ θαυμάζουμε. Κι' ἂν τύχη νὰ πέσουνε, σὲ καμμιά μεγάλην ἁμαρτία, ἡμεῖς, νὰ τοὺς λέμε πὼς εἶναι τάχα μηδαμινὴ κι' ἀσήμαντη.

Γιατὶ ὁ Σατανᾶς, ποὺ ὅλα θέλει νὰ τὰ μεταστρέφῃ πρὸς τὸ κακὸ μας, προσπαθεῖ νὰ κρύβῃ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι συνετοὶ κι' ἀγωνιστὲς τὰ λάθη ποὺ κάνουνε, γιὰ νὰ τοὺς κάνῃ, ἔτσι, νὰ τὰ ξεχνοῦν καὶ νὰ πέφτουνε εὐκολὰ στὴν ὑπερηφάνεια. Σ' ὅσους ὁμως εἶναι νεοφώτιστοι, καὶ ἡ ψυχὴ τους εἶναι μετέωρη καὶ μοιάζει σὰν νὰ στέκεται στὴν ἄκρῃ τοῦ παραστημοῦ, τοὺς παρουσιάζει στὰ μάτια τους τὶς ἁμαρτίες τους μεγαλύτερες ἀπὸ τὸ ὅσο πραγματικὰ εἶναι, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ στὴν ἀπόγνωση.

Τὶς ψυχὲς λοιπὸν ποὺ τρικυμίζονται ἔτσι, χρὲς μας εἶναι, νὰ τὶς ἐνθαρρύνουμε, μὲ τὸν ἐξῆς τρόπο. Ἄς τοὺς θυμίζουμε, πὼς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ καλωσύνη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀμέτρητες κι' ἀλογάριστες· καὶ πὼς ὁ Κύριος εἶναι πολυεὐσπλαγχνος καὶ γεμᾶτος ἀπὸ συγκατάβαση κι' ἀπὸ μακροθυμία γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων. Κι' ἐπᾶνω σ' αὐτό, ἄς τοὺς φέρνωμε μαρτυρίες ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή, ποὺ νὰ δείχνουν τὴν ἀνεξιχνίαστη συμπάθειά του, γι' αὐτοὺς ποὺ πέφτουν στὴν ἁμαρτία καὶ ποὺ μετανοοῦν· κι' ἄς τοὺς λέμε. Καὶ ἡ Ραὰβ ἦτανε μιὰ διεφθαρμένη γυναίκα, μὰ ἐσώθηκε μὲ τὴν πίστη της. Κι' ὁ θεῖος Παῦλος ἦτανε διώκτης φοβερὸς τοῦ Χριστοῦ μας, κι' ὁμως ἐγένηκε «σ κ ε ὕ ο ς ἐ κ λ ο γ ῆ ς». Κι' ὁ Ληστής καταγινότανε μὲ φονικά καὶ μὲ λεηλασίες, πρῶτος ὁμως αὐτὸς ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ Παραδεισοῦ. Ἄς τοὺς θυμίζουμε ἀκόμη τὸ Ματθαῖο, καὶ τὸν Τελῶνη, καὶ τὸν ἄσωτον υἱὸ· κι' ἄς τοὺς ἀραδιάζουμε τὸ κάθετὶ παρόμοιο· καὶ μ' αὐτὰ ἄς τοὺς ἀποτρέπωμε ἀπὸ τὴν ἀπόγνωση.

Στὶς ψυχὲς δὲ ποὺ ἔχουνε παραιδεθῆ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια, ἄς τοὺς φέρνωμε μεγαλύτερα παραδείγματα, κι' ἄς προσπαθοῦμε νὰ τὶς γιαιτρεύωμε. Αὐτὴ τὴ μέθοδο μεταχειρίζονται καὶ οἱ ἄριστοι γεωπόνοι. Κι' ὅταν ἰδοῦνε πὼς ἕνα φυτὸ εἶναι καχεκτικὸ κι' ἄρρωστημένο, τὸ ποτίζουνε τακτικὰ καὶ βάζουνε σ' αὐτὸ ὅλη τους τὴν προσ-

οχή, ώστόσο να ριζώση καλά και να ψηλοκορφίση. Ἄν τὸ ἰδοῦνε ὁμῶς πὼς βλαστομονᾷ πρόωρα, τότε τοῦ κόβουνε τὰ περιττὰ κλαδιά του· γιατί ἀλλοιώτικα γρήγορα θὰ ξεραθῆ.

Τὸ ἴδιο κάνουνε κ' οἱ γιατροί. Καὶ σ' ἄλλους μὲν ἀρρώστους ἐπιτρέπουνε ἄφθονη τροφή καὶ τοὺς προτρέπουνε νὰ κάνουνε περιπάτους. Ἄλλους ὁμῶς, τοὺς ὑποχρεώνουνε σὲ δίαιταν αὐστηρὴ καὶ σὲ νηστεία μεγάλη καὶ δὲν τοὺς ἐπιτρέπουνε, οὔτε νὰ κινηθοῦνε διόλου ἀπὸ τὴ θέση τους, ἐπὶ πολὺν καιρὸ.

Ὁ Μωϋσῆς ὁ ληστής γίνεται ἕνας μεγάλος ἀσκητής.

Ἔμαθα γιὰ τὸ Μωϋσῆ τὸν Αἰθίοπα, πού ἦτανε πολὺ φημισμένος ἀνάμεσα στοὺς ὄσιους Πατέρες πού ἀσκητεύουνε στὶς ἐρημίς, ὅτι προτοῦ νὰ γίνῃ Μοναχὸς, ἔκαμεν ὑπηρέτης στὸ σπητικὸ κάποιου ἀρχοντα. Κι' ἐπειδὴ ἦτανε πολὺ γρουσουζίης καὶ εἶχε ἕνα χαρακτῆρα χυδαῖο καὶ βάνουσο, τὸν ἔδιωξεν ὁ ἴδιος ὁ Κύριός του. Κι' αὐτὸς ἔφυγε τότες· κι' ἐπῆγε κι' ἐγένηκε ληστής. Κι' ἐπειδὴς ἦτανε ἄντρας γερός καὶ πολὺν χεροδύναμος, ἔφθασε νὰ γίνῃ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων ληστῶν.

Μέσα δὲ στὰ πολλὰ ληστρικά κατορθώματα πού διηγοῦνται γι' αὐτόν, λένε καὶ τοῦτο. Κάποτες ἐμνησικάκησε φοβερὰ μ' ἕνα βοσκό, γιατί μιὰ νυκτιὰ πού ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ κάποια ληστεία, αὐτὸς τὸν ἐμπόδισε, μὲ τὰ σκυλιὰ τοῦ μανδριοῦ του. Κι' ἀπὸ τότε ζητοῦσε νὰ βρῆ εὐκαιρία γιὰ νὰ τὸν ξεκάμῃ· κι' ἔβαζε ὅλα τὰ δυνατὰ του, γιὰ νὰ μάθῃ ποιά εἶναι ἡ βολή του καὶ πού βόσκει τὰ πρόβατά του.

Σὰν ἔμαθε λοιπὸν πὼς εἶχε περάσει στὴν ἀντικρυνὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Νείλου, πού εἶχε τότε κατεβασιὰ κ' ἦτανε πλημμυρισμένος, βρῆκεν ἕνα σημεῖο, πού ἀπλωνότανε τὸ ρεῦμά του· κι' ἀφοῦ ἐγδύθηκεν, ἔπεσε στὸ νερό· καὶ σηκώνοντας τὰ ροῦχά του στὸ κεφάλι του καὶ δαγκάνοντας τὸ μαχαίρι του στὸ στόμα του, ἐκολύπησε κι' ἐπέρασεν ἀντικρὺς. Ὁ βοσκὸς ὁμῶς τὸν εἶδε ἀπὸ μακρυνὰ πού ἐκολυμποῦσε· κι' ἔφυγε, γρήγορα γρήγορα, κι' ἐπῆγε κι' ἐκρύφθηκεν.

Ὁ Μωϋσῆς λοιπὸν, μὴ βρίσκοντας τὸ βοσκό, ἐφρένισαε κυριολεκτικὰ, κι' ἔρριξε τὴ μανία του ἐπάνω στὸ ποίμνιό του. Ἐδιάλεξε τὸ λοιπὸν ἀπὸ τὸ μανδρί του τέσσερα κριάρια —τὰ καλύτερα— καὶ τᾶσφαξε. Κι' ἀφοῦ τᾶδεσε στὴ σειρὰ, τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο, ξαναπέρασε κολυμπώντας τὸ Νεῖλο. Κι' ὅταν βγῆκε στὴ στερεῆ, βρῆκεν ἕνα μέρος ἀπάνεμο καὶ τᾶγδαρε κι' ἄναψε φωτιὰ καὶ τᾶψησε κι' ἔφαγε τὰ καλύτερα κομμάτια. Ὑστερα πούλησε καὶ τὰ

τομάρια τους· και με τὰ λεπτά που πήρεν αγόρασε κρασί κι' έφυγε κατόπι για τὸ λησταιρχεῖό του, που ἦτανε ὡς πενήντα χιλιόμετρα μακρύτερα ἀπὸ ἐκεῖ.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ φοβερὸς καὶ τρομερὸς ληστής ἦλθε κάποτε, ἀπὸ κάποιον περιστατικὸ, σὲ κατάνυξη· καὶ ἀποκηρύττοντας τὴν πρώτη του ζωὴν, ἐγένηκε μοναχὸς· καὶ πιάνοντας ἕνα κελλί σὲ μιὰ σκήτην ἐφανέρωσεν ἐξαιρετικὴ καὶ μεγάλην ἀσκητικὴ δύναμη.

Διηγοῦνται λοιπὸν, πῶς ὅταν ἐπρωτογίνηκε Μοναχὸς καὶ εἶχε πρωτοπάει στὸ κελλί του, τέσσερες ληστὲς τοῦ ἐπετέθηκαν, μὴ ξέροντας πῶς αὐτὸς ἦτανε ὁ περιβόητος Μωϋσῆς. Κι' ἐκεῖνος τοὺς ἐπίασε καὶ τοὺς τέσσερες καὶ τοὺς ἔδεσε· κι' ἀφοῦ τοὺς ἐσήκωσε στοὺς ὤμους του ὅαν νάτανε σακκιά ἀπὸ ἄχερο, πῆγε στὴν Ἐκκλησία που ἦτανε μαζεμένοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ τοὺς εἶπε:

—Ἐπειδὴ, Ἀδελφοί μου, δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται πλέον νὰ παίρνω μόνος μου τὸ δίκηο μου καὶ νὰ κρίνω τὸν καθένα με τὴ δική μου μονάχα κρίση, πῆτε μου Ἔσεις, τί θέλετε νὰ τοὺς κάνω αὐτοὺς ἐδῶ, που ἦλθανε καὶ μοῦ ἐπιτεθήκανε;

Καὶ οἱ Ἀδελφοί, ἀφοῦ τοὺς ἔλυσαν, τοὺς ἀφήκανε ἐλεύθερους. Κι' ἐκεῖνοι ἀναγνώρισαν τὸ Μωϋσῆ. Κι' ὅταν εἶδαν τὴ μετάνοιά του, δὲν ἐξαναγυρίσανε πλέον στὴν πρώτη τους ζωὴ. Ἀλλὰ σύμφωνα με τὸ παράδειγμα τοῦ Μωϋσῆ, ἀπαρνηθήκανε κι' αὐτοὶ τὰ ἐγκόσμια κι' ἐγένηκανε δοκιμῶτατοὶ Μοναχοί.

Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐφανέρωσε τέτοια ἀσκητικὴ πολιτεία καὶ τόσο πολὺ ἐπολέμησε τοὺς Δαίμονες, με σκληραγωγίεις καὶ με κάθε τρόπο, που ἐλογαριάσθηκε μεταξύ τῶν μεγάλων καὶ τῶν πολυφημισμένων Πατέρων. Καὶ στὸ τέλος ἐγένηκε καὶ Πρεσβύτερος. Κι' ἀφοῦ διέλαμψε, σὲ μεγάλες ἀρετὲς καὶ σὲ μεγάλα πνευματικὰ χαρίσματα, ἀπέθανε ἀφήνοντας κι' ἑβδομήντα μαθητὲς».

Μετφρ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΟΥ

Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Προσερχόμεθα στὴ μυστικὴ τράπεζα, γιὰ νὰ γίνουμε κοινωνοὶ τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Κυρίου. Ἀπὸ τὴ θεία Κοινωνία ἀντλεῖ ὁ χριστιανὸς τὴν πνευματικὴ ζωὴ στὴ μεγαλύτερη ἔντασί της. Ὑψηλότερη ἐδδαιμονία δὲν μπορεῖ νὰ φαντασθῆ κανεὶς γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ του στὸ μέγα αὐτὸ μυστήριον. Διότι ἐδῶ δὲν πρόκειται ἀπλῶς γιὰ μιὰ καλύτερη ζωὴ. Με τὴ θεία Κοινωνία δὲν παίρνουμε μερικὰ μόνον δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ δεχόμεστε τὸν ἴδιο τὸν ἀναστημένο Κύριο, τὸν μεγάλο ἐδεργῆτη μας, τὸν ναὸ αὐτόν, μέσα στὸν ὅποιον ὑπάρχουν ὅλες οἱ πνευματικὲς χάριτες καὶ δωρεές.

(Νικόλαος Καβάσιλας)

ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Μεταφρασμένοι εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν ὑπὸ Φ. Κ. τοῦ ἁμαρτω-
λοῦ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἰδίου καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του.

Λόγος 47ος

Ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγη κανένας πὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ φθάσῃ
εἰς ἄκρον ἀρετῆς μιμούμενος τοὺς παλαιοὺς ἁγίους.

Κάθε ἡμέραν ἀκούω πολλοὺς Χριστιανοὺς νὰ λέγουν πὼς
ἂν ἤμαστε καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων καὶ ἀξιω-
νόμεθα νὰ ἰδοῦμεν τὸν Χριστὸν ὅπως ἐκεῖνοι, θὰ ἐγινόμεθα ἅγιοι
καὶ ἡμεῖς ὡσὰν ἐκεῖνους. Καὶ δὲν γνωρίζουν πὼς ὁ ἴδιος ποῦ ἔλα-
λοῦσε τότε εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων, ὁ ἴδιος λαλεῖ καὶ τώρα
εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Διότι ἐὰν δὲν εἶναι ὁ ἴδιος καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας
καὶ εἰς τὰ ἀποτελέσματα, ὄντας ὁμοίως Θεὸς κατὰ πάντα,
καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν καὶ σήμερα καὶ πάντοτε, πὼς φαίνεται
πὼς λέγει πάντοτε «ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ καὶ ὁ Υἱὸς ἐν τῷ Πατρὶ
διὰ Πνεύματος» ταῦτα τὰ λόγια: «Ὁ Πατὴρ μου ἕως ἄρτι
ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι»; Ἀλλὰ ἤμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανέ-
νας πὼς δὲν εἶναι τὸ ἴδιον τὸ νὰ ἰδῇ τὸν ἴδιον Χριστὸν σω-
ματικῶς, ὅπως τὸν εἶδαν οἱ Ἀπόστολοι, μὲ τὸ νὰ ἀκούσῃ μοναχὰ
τοὺς λόγους του, ὅπως ἀκούομεν ἡμεῖς τώρα, καὶ διδάσκομεν
τοὺς ἄλλους τὰ περὶ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἐγὼ
λέγω πὼς βέβαια δὲν εἶναι τὸ ἴδιον τὸ τωρινὸν μὲ τὸ τότε, ἀλλὰ
λέγω πὼς τὸ τωρινὸν εἶναι πολὺ μεγαλύτερον, καὶ ἡμῶς φέρει
εὐκολώτερα εἰς μεγαλυτέραν πίστιν καὶ πληροφορίαν παρὰ τότε
ποῦ ἔβλεπαν τὸν Χριστὸν σωματικῶς καὶ τὸν ἤκουαν. Ἐπειδὴ
τότε ὁ Κύριός μας, ἐφαίνετο εἰς τοὺς ἀχάριστους Ἰουδαίους σὰν
ἕνας τιποτένιος ἄνθρωπος, ἐνῶ τώρα εἰς ἡμῶς φαίνεται Θεὸς
ἀληθινός. Τότε συνανεστρέφετο σωματικῶς καὶ ἔτρωγε μαζὶ
μὲ τοὺς τελώνιας καὶ ἁμαρτωλοὺς, ἐνῶ τώρα κἀθεται ἐκ δεξιῶν
τοῦ Πατρὸς, καὶ πιστεύομεν ὅτι κυβερνεῖ καὶ συντηρεῖ ὅλον τὸν κό-
σμον, καὶ πιστεύομεν καὶ λέγομεν ὅτι δὲν γίνεταί τίποτε χωρὶς
Αὐτόν. Τότε τὸν ἐκαταφρονοῦσαν οἱ πλεόν ποταποὶ ἄνθρωποι
καὶ ἔλεγον «Οὐχὶ οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ τοῦ τέκτο-
νος Ἰωσήφ»; Τώρα ὁμῶς προσκυνεῖται ἀπὸ Βασιλεῖς καὶ ἄρχον-
τας καὶ σπουδαίους ἀνθρώπους, ὡς Υἱὸς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ
ὡς Θεὸς ἀληθινός, καὶ ἐδόξασε καὶ θὰ δοξάσῃ ἐκεῖνους ποῦ τὸν
προσκυνοῦν ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, μὲ ὅλον ὅτι τοὺς παιδεύει
πολλάκις ὅταν ἁμαρτάνουν, διὰ νὰ τοὺς κάμῃ, ἀντὶ πηλίνους καὶ

ἀδυνάτους, σιδερένιους και δυνατούς περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη ποὺ εὐρίσκονται κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε τὸν ἐνόμιζαν σὰν ἓνα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, φθαρτὸν και θνητὸν, και ἦτο βεβαίως πολὺ μέγα και ἀκατανόητον πρᾶγμα νὰ βλέπη κανένας τὸν Θεόν, τὸν ἀμορφον και ἀόρατον ποὺ ἐμορφώθη ἀναλλοιώτως και ἀτρέπτως με σῶμα ἀνθρώπινον και ἐφαίνετο ὡσὰν ἀνθρωπος ὁλότελα, ποὺ δὲν εἶχε κατὰ τὰ βλεπόμενα τίποτα περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἔτρωγε και ἔπραττε ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, πλὴν τῆς ἁμαρτίας, λοιπὸν ἓνα τέτοιον Χριστόν, ἦτο, λέγω, μέγα και θαυμαστὸν πρᾶγμα νὰ τὸν γνωρίση κανεὶς και νὰ τὸν πιστεῦσῃ ὡς ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ και τῆς γῆς και πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς. Δι' αὐτὸ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἐμακάρισε τὸν Πέτρον ποὺ ἔκραξε «ἐσὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» και τοῦ εἶπε «Μακάριος εἶ Σίμων βᾶρ Ἰωᾶ, ὅτι σὰρξ και αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι (νὰ ἰδῆς δηλαδὴ και νὰ εἰπῆς αὐτά), ἀλλ' ὁ Πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Ἐκεῖνος λοιπὸν ποὺ ἀκούει τώρα τὸν Χριστὸν ποὺ φωνάζει καθ' ἐκάστην διὰ τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων και φανερώνει τὸ θέλημα τοῦ εὐλογημένου Πατρός του, και δὲν τὸν ὑπακούει με φόβον και τρόμον, οὔτε φυλάττει ὅσα τοῦ παραγγέλλει, αὐτὸς οὔτε τότε ἂν ἦτο παρὼν και ἔβλεπε τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν και τὸν ἤκουε ποὺ ἐδίδασκε, δὲν θὰ κατεδέχετο ὁλότελα νὰ πιστεῦσῃ εἰς αὐτόν. Φοβοῦμαι μάλιστα πῶς μήπως και ἀπιστοῦσε ὅπως διόλου, και πῶς τὸν βλασφημοῦσε μάλιστα, νομίζοντάς τον ὡς ἀντίθετον και ὄχι ὡς Θεόν.

Αὐτὰ λέγουν ὅσοι εἶναι περισσότερον σαρκικοὶ και περισσότερον χονδρόμυαλοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἄλλὰ τί λέγουν ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι σεμνότεροι και πλέον φρόνιμοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους; λέγουν λοιπὸν ταῦτα: Ἐὰν ἤμαστε εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἁγίων Πατέρων θὰ ἠγωνιζόμεθα και ἡμεῖς, διότι βλέποντας τὴν καλὴν πολιτείαν και τοὺς ἀγῶνας των, θὰ τοὺς ἐμιμούμεθα. Ἐνῶ τώρα συναστρεφόμεθα με ὀκνηροὺς και ἀμελεῖς, παρασυρόμεθα ἀπὸ αὐτοὺς και ἄθελά μας πίπτομεν εἰς τὴν ἀπώλειαν μαζί τους. Και ὅπως βλέπω, δὲν γνωρίζουν και αὐτοὶ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα εἰς λιμένα ἀσφαλέστερον ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας. Ἐπειδὴ εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὑπῆρχαν πολλὰς αἱρέσεις, πλῆθος ψευδόχριστοι και Χριστοκᾶπῆλοι ποὺ ἐμπορεύοντο τὸν Χριστόν, πολλοὶ ψευδαπόστολοι, πολλοὶ ψευδοδιδάσκαλοι ποὺ τριγύριζαν και ἔσπεραν παντοῦ τὰ ζιζάνια τοῦ πονηροῦ διαβόλου. Και αὐτὰ ποὺ λέγω θὰ τὰ εὗρητε εἰς τοὺς βίους τῶν ἁγίων, τοῦ Ἀντωνίου, Εὐθυμίου και Σάββα, οἱ ὅποιοι ἠγωνίσθησαν κατεπάνω εἰς τὰς αἱρέσεις. Και πάλιν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Νέου, δὲν ἦτο

σκληρὸς διαγωγὸς καὶ βαρύτατος ἀπὸ μέρους τῶν εἰκονομάχων; Δὲν στοχάζεσθε τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ζάλην ποῦ ἐγίνε τότε, καὶ τὸν δεινὸν κατατρεγμὸν τῶν μοναχῶν καὶ ὄλων τῶν Χριστιανῶν. Ποῦ νὰ τὰ διηγοῦμαι ὅλα, ποῦ εἶναι ἀναρίθμητα. Καὶ ὅταν θυμηθῶ ὅσα ἐγίναν πρωτῆτερα ἀπὸ αὐτά, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων Πατέρων, ἐγὼ ὁ ἴδιος ταλανίζω τὸν ἑαυτὸν μου καὶ λυποῦμαι ἐκείνους ποῦ δὲν τὰ συλλογίζονται, ἀλλὰ ὀμιλοῦν ὅπως ὀμιλοῦν, καὶ δὲν στοχάζονται πὼς ὅλα τὰ περασμένα χρόνια ἦσαν χειρότερα, καὶ γεμᾶτα ἀπὸ τὰ ζιζάνια τοῦ πονηροῦ. Πλὴν, ἀνίσως τὰ περασμένα ἦσαν δεινὰ καὶ φεβερὰ, ἀλλὰ καὶ τώρα ἔχει ὁ κόσμος πολλοὺς αἰρετικούς, πολλοὺς λύκους, ἔχιδνες καὶ ὀφίδια ποῦ συναναστρέφονται μὲ ἡμᾶς, ἀλλὰ δὲν ἔχουν καμμίαν ἐξουσίαν ἐναντίον μας, ἀλλὰ εἶναι ὡσάν κρυμμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς πονηρίας τους, καὶ ἐκείνους ποῦ τοὺς ἀκολουθοῦν καὶ πηγαίνουν εἰς τὸ σκότος τοὺς ἀρπάζουν καὶ τοὺς κατατρώγουν, ἀλλὰ ἐκείνους ποῦ περπατοῦν εἰς τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, δὲν τολμοῦν μηδὲ νὰ τοὺς συναντήσουν, ἀλλὰ βλέποντάς τους νὰ περνοῦν, φεύγουν πρὸ προσώπου των ὡσάν ἀπὸ φωτιάν.

(Συνεχίζεται)

Μετφρ. Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Ο ΑΜΑΡΤΩΛΟΣ

Οἱ ἀμαρτωλοὶ μοιάζουν μὲ σκαντζόχοιρους. "Ὅταν εἴστε μακρὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ ζῶο καὶ δὲ σᾶς φοβᾶται, βλέπετε τὸ κεφάλι του, τὰ πόδια του, τὸ κορμί του. "Ὅταν πλησιάζετε, δὲ βρίσκετε πιά παρὰ μιὰ ἀγκαθωτὴ σφαῖρα. "Ὅ,τι διακρίνετε ἀπὸ μακρὰ, τὸ χάνετε μόλις τὸ πιάσετε στὰ χέρια σας. Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, ποῦ σκεπάζεται ἀπὸ τίς δικαιολογίαις καὶ τὰ προσχήματά του. "Ἐχετε ξεχωρίσει ὅλα τὰ μέρη τοῦ φταιξιματός του. Μόλις ὅμως θελήσετε νὰ τὸν πείσετε γι' αὐτὸ, τραβᾶ τὰ πόδια του, τυλλγεὶ τὸ κορμί του, κρύβει τὸ κεφάλι του μέσα σ' ἕνα ἀγκαθωτὸ σχῆμα προφάσεων. "Ὅ,τι νομίζατε πὼς εἶχατε δεῖ τόσο καθαρά, σᾶς τὰ παρουσιάζει τώρα σάν μιὰ ἀκαθόριστη μᾶζα, χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος. "Ὅ,τι σᾶς δείχνει, εἶναι μονάχα μιὰ δξύτατη διαμαρτυρία. Ὁπλίζεται μὲ τὴ σειρὰ του ἐναντίον σας καὶ δὲν μπορεῖτε πιά νὰ τὸν ἀγγίξετε χωρὶς νὰ ματώσουν τὰ χέρια σας, θέλω νὰ πῶ χωρὶς νὰ σᾶς πληγώσῃ μὲ τὴν ἀγανάκτησὴ του.

(Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος).

Ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ τοῦ Ἱερῶς

Η ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ἡ προσευχή, ποὺ γίνεται κατ' ἰδίαν, εἶναι ἓνα ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς ἀπὸ κοινοῦ προσευχῆς, ποὺ κάνουμε μὲ τοὺς ἄλλους χριστιανούς, ἰδίως καὶ κατ' ἐξοχὴν μέσα στὸν ναό.

Ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ πιστοῦ ξετυλίγεται μέσα στὴν προσευχή. Γι' αὐτό, ὁ θεῖος Παῦλος, διασαφηνίζοντας τὴν Κυριακὴ προσταγὴ «γρηγορεῖτε», μᾶς συνιστᾷ: «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε». Κι' ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς τονίζει, ὅτι ἡ προσευχή μας πρέπει νὰ εἶναι τόσο συχνὴ ὅσο κι' ἡ ἀναπνοὴ μας.

Αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπη προσευχή δὲν εἶναι, βέβαια, κάτι τὸ ἀκριβῶς παρόμοιο μὲ τὶς συνηθισμένες προσευχές, κατὰ τὶς ὁποῖες τὸ μὲν σῶμα μας ἔχει μιὰ συγκεκριμένη, ἀρμόζουσα στάσι, ἡ δὲ διάνοιά μας φέρει στὴν ἐπιφάνειά της ὠρισμένα λόγια, ποὺ ἀπευθύνονται στὸν Θεό.

Ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή ἀποτελεῖται κι' ἀπ' αὐτὴ τὴ μορφή προσευχῆς, ἀλλὰ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα εἶναι ἀπλῶς ἐκείνη ἡ καρδιακὴ ἔξαρσις κι' ἐκείνη ἡ κατάνυξις, ποὺ νοιώθουμε ὅταν ἔχουμε μέσα μας τὴν ἔννοια καὶ τὴν αἴσθησι τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν σχέσεων μας μαζί του. Ἡ ἀδιάλειπτη, λοιπόν, προσευχή δὲν στηρίζεται οὔτε στὰ λόγια οὔτε στὴ σωματικὴ στάσι καὶ δὲν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τὸν τόπο οὔτε ἀπὸ τὸν χρόνο οὔτε ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε ὑλικὴ μας ἀπασχόλησι.

Ἀκόμη καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου, ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή δὲν σταματᾷ καὶ δὲν παύει νὰ ὑπάρχη, ἀκριβῶς ὅπως δὲν σταματᾷ ἡ ἀναπνοὴ καὶ δὲν παύει νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά.

Ἔτσι, ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὑπηχῶντας τὸ δαυϊτικὸ «ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ» πληροφορεῖ καὶ συμβουλεύει: «Σὰν πέσης νὰ κοιμηθῆς κι' ἔχεις θεαρέστους λογισμοὺς στὸν νοῦ, θὰ εἶναι ὁ ὕπνος τοῦ σώματος ζύπνημα τῆς ψυχῆς καὶ τὸ κλείσιμο τῶν βλεφάρων ὄρασις τοῦ Θεοῦ».

Εἶναι, βέβαια, πρᾶγμα πολὺ δύσκολο νὰ πετυχαίνῃ κανεὶς τὴν ἀδιάλειπτη προσευχή ἢ ἔστω νὰ περνᾷ τὸν περισσότερο καιρὸ μέσα στὴν εὐλογημένη της κατάστασι. Διότι εἶναι ἓνα κατώρθωμα,

πού ταυτίζεται με την ίδια την αγιότητα, με την ίδια την ακριβή και τελεία μίμησι τοῦ Κυρίου.

Ὡστόσο, δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσουμε, ὅτι ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή ἀποτελεῖται σὲ ὅλα τῆς τὰ χρονικὰ στάδια ἀπὸ γλυκὰ αἰσθήματα κι' ἀπὸ παρηγορία. Ἄλλα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἔτσι, ἄλλα ὁμως μοιάζουν με τὴν ἔρημο. Στὴ δεύτερη περίπτωσι, ὁ Θεὸς δὲν ἀπαντᾷ, ὅπως δὲν ἀπαντοῦσε καὶ στὸν Υἱό του κατὰ τὴ νύκτα τῆς Γεθσημανῆ. Τότε, ἡ ψυχὴ ὑπομένει ἀπλῶς στὴν προσευχή, δοκιμάζεται στὴν προσευχή, πάσχει στὴν προσευχή.

Οἱ Νηπτικοὶ Πατέρες ἔχουν ἀναπτύξει μιὰ μεγάλη καὶ θεσπέσι φιλολογία γύρω ἀπὸ τὴ σύντομη προσευχή, πού ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ξέρουν, τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν». Αὐτὴ ἡ προσευχὴ χρησιμοποιεῖται νοερὰ γιὰ νὰ δίνη, — ἄς τὴν πῆ κανεῖς, κάποια ὑλικὴ βάσι στὴν ἀδιάλειπτη προσευχή, ὅταν αὐτὴ ἡ δεύτερη ἔχει τὴν ἀνάγκη νὰ στηριχθῆ πάνω σὲ λόγια, νὰ μοιάσῃ ἔτσι με τὶς προσευχὲς πού κάνουμε σὲ ὠρισμένα χρονικὰ διαστήματα, εἴτε κατ' ἰδίαν εἴτε μέσα στὸν ναό.

Τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν» εἶναι μιὰ μικρογραφία τῆς συνόλου πίστεώς μας, μιὰ σύμπτηξις σὲ ὅ,τι πιὸ οὐσιαστικὸ καὶ πιὸ ἐνδιαφέρον περιέχει ἡ πίστις μας. Ὁ Χριστὸς, τὸ ὄνομα πού κατὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο εἶναι τὸ μοναδικὸ ἐχέγγυο τῆς σωτηρίας μας, ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας, παρακαλεῖται ἀπὸ τὴν ψυχὴ νὰ τὴν ἐλεήσῃ. Αὐτὴ εἶναι ἀκριβῶς ἡ θέλησίς του κι' αὐτὴ ἡ φανέρωσις τῆς δυνάμεώς του, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξῃ στὴν ψυχὴ ἢ αἴσθησις τῆς ἁμαρτωλότητός της, ἢ μετάνοια.

Ἡ χρησιμοποίησις, λοιπόν, τοῦ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν» στὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ εἶναι ἐξόχως ὑποβοηθητικὴ γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς χωρὶς ἀνάπαυλα ψυχικῆς ἐξάρσεως πρὸς τὸν Θεό, τὸ ἴδιο ὠφέλιμη καὶ στοὺς ἀρχαρίους καὶ στοὺς πολὺ προχωρημένους, στὴν περίπτωσι τῶν ὁποίων — ὅπως ἀναλύουν οἱ παρὰ πάνω Πατέρες — παίρνει λεπτότερες ἀποχρώσεις καὶ γίνεται σχεδὸν ἓνα με τὴ σιωπὴ καὶ τὴν ἐντελῆ βύθισι μέσα στὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ.

Ἄν ἡ ἀδιάλειπτη προσευχὴ εἶναι κάτι τὸ ὀλότελα αὐτονόητο καὶ φυσικὸ γιὰ κάθε ἀναγεννημένη ψυχὴ, πολὺ περισσότερο εἶναι

για τὸν κληρικό, γιατί αὐτὸς, σὰν διάδοχος τῶν ἀποστόλων, εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν «προσκαρτερῶν τῇ προσευχῇ».

Ἐνας ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἀγίους τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὴν Κροστάνδη, γράφει κάπου: «Ὁ ἱερεὺς δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀποσπασματικῆς, ἀλλὰ τῆς συνεχοῦς προσευχῆς. Μένει ὁ ἴδιος καὶ μετὰ τὴν τέλεσι τῆς θείας λειτουργίας ἢ ὅποιασδήποτε ἄλλης ἀκολουθίας, διατηρούμενος μέσα στὴν ἀτμόσφαιρά τους ἀκόμη κι' ὅταν περπατᾷ στὸν δρόμο ἢ κάνη μιὰ χειρωνακτικὴ ἐργασία ἢ βρίσκειται στὸ κρεβάτι του».

Πράγματι, ἡ κατάστασις τῆς ἀδιάλειπτης προσευχῆς ταυτίζεται μὲ τὴν ὅλη ζωὴ τοῦ κληρικοῦ, σὲ ὅποιαδήποτε ἐκδήλωσι καὶ σὲ ὅποιαδήποτε κατεύθυνσι αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Ἄν γιὰ κάθε χριστιανὸ ἰσχύη τὸ Παύλειο ρητὸ «ὕμεις ἐστε ναὸς τοῦ Θεοῦ», ταιριάζει ἀκόμη πιὸ πολὺ γιὰ τὸν διάκονο, τὸν πρεσβύτερο καὶ τὸν ἐπίσκοπο. Ἡ ἱερατικὴ χάρις, πού τοὺς δόθηκε, τοὺς ἔχει μεταβάλει σὲ λειτουργικὰ πρόσωπα, ὅπως εἶναι οἱ Ἄγγελοι, καθὼς οἱ τελευταῖοι χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν πρὸς Ἑβραῖους ἐπιστολή.

Ὁ ὀρθόδοξος κληρικός, πού ἀναπνέει μέσα στὴ σεβασμία καὶ καθαρὴ παράδοσι τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατερικῶν χρόνων, δὲν χάνει ποτὲ αὐτὴ τὴ λειτουργικὴ του ιδιότητα κι' ἐνέργεια, ἀδιάφορο ἂν ἀσχολῆται μὲ ὅ,τι δῆποτε ἄλλο ἐκτὸς τῆς λατρείας. Ζῆ πάντοτε μέσα στὸ μυστικὸ καθεστῶς τῆς προσευχῆς, ἄσχετο ἂν κινῆται πρὸς ἐξωλατρευτικὰ ἀπασχολήσεις. Τὸ κύριο συστατικὸ τῆς ζωῆς του, τὸ ὑπόβαθρο ὅλων τῶν πράξεών του, ἡ ἀπαραίτητη συνοδεία κι' ὑπογράμμισις κάθε του ἐνεργείας εἶναι ἡ κατάστασις προσευχῆς.

Αὐτὴ ἡ κατάστασις ἀρωματίζει καὶ σφραγίζει κάθε του ἐκδήλωσι, αὐτὴ εἶναι ἡ κινητήρια δύναμις πού τὸν ὠθεῖ πρὸς τὸ ἄλφα ἢ τὸ βῆτα ἔργο, αὐτὴ εἶναι ἡ μόνιμη κι' ἀνάλλαχτη βᾶσις, ὅπου κρηπιδώνεται ὅλος ὁ βίος του.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Γιὰ τὸν κληρικό, ἡ μοναδικὴ χαρὰ κι' ἀπόλαυσις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν — ἡ δοξολογία κι' ἡ θεωρία τοῦ Θεοῦ — εἶναι ἀπὸ ἐδῶ κάτω ὑποστρωμένη μὲ παρόμοιο μοναδικὸ χαρακτήρα.

Ὅπως ὁ Παῦλος ἔπλεκε ἀβίαστα τὴν προσευχή στὶς πρακτικὲς ὑποθήκες τῶν ἐπιστολῶν του, ὅπως ὁ Μέγας Ἀντώνιος κουβαλοῦσε τρόπον τινὰ μαζί του τοὺς μυστικούς ὄπτασιασμούς τῆς ἐρήμου ὅταν κατέβαινε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅπως ὁ Μέγας Βασίλειος ἐδονεῖτο ἀπὸ τὴν ἴδια ἱερὴ φρικίασι μπροστὰ στὸ θυσιαστήριο καὶ μπροστὰ στοὺς ἀρρώστους τῆς «Βασιλειάδος», ὅπως ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς δὲν ξεχώριζε τοὺς κόπους του γιὰ τὴν ἴδρυσιν σχολείων ἀπὸ τὶς γλυκύτατες, συχνὲς ἀναφορὰς του λόγου του πρὸς τὸν Θεόν, ἔτσι καὶ κάθε ὀρθόδοξος κληρικός εἶναι ἀκατανόητο νὰ κἀνῃ κάτι, ἀκόμη καὶ τὸ ὑλικό, τὸ πεζό, χωρὶς νὰ τὸ ἔχη περιτυλιγμένο μέσα στὴ λειτουργικὴ ἀτμόσφαιρα, μέσα στὴν ἀδιάλειπτη προσευχή. Τὸ κλίμα τῆς ἀδιάλειπτης προσευχῆς εἶναι ὀλόκληρο τὸ κλίμα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ πρὸ παντὸς τῆς ζωῆς τοῦ ὀρθοδόξου κληρικοῦ. Ὅλα, σ' αὐτόν, ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν προσευχή, συνοδεύονται μὲ τὴν προσευχή κι' ἀνάγονται σὲ προσευχή.

ΑΚΥΛΑΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶνε πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέση πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΟΜΙΛΙΑ 5η

ΑΣΠΑΣΜΟΣ—ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ

Κοινωνικά συνθήματα

Ἐλέχθη—ὀρθῶς—ὅτι ἡ θ. λειτουργία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχει πολὺν κοινωνικὸν χαρακτήρα. Καὶ ἐφάνη μὲν τοῦτο εἰς ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνεπτύξαμεν, περισσότερον ὅμως καταφαίνεται εἰς ὅσα ἐπακολουθοῦν μετὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον.

1. Προσκαλούμενοι νὰ «πληρώσωμεν (=συμπληρώσωμεν, ὀλοκληρώσωμεν) τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ», φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι ἀναφερόμεθα μόνον εἰς αἰτήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ ὄχι εἰς τὸν κοινωνικὸν μας βίον. Ὅμως ἐνέχουν πολλὴν κοινωνικὴν σημασίαν αἱ αἰτήσεις αὐταί:

Ζητοῦμεν «τὴν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον», ἀλλὰ καὶ ὅλον «τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοίᾳ ἐκτελέσαι», μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μας, διὰ νὰ εἶναι «χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ (νὰ ἔχωμεν) καλὴν ἀπολογίαν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ». Ἄλλ' ἐπροσέξαμεν τὰ συνθήματα ποὺ μᾶς δίδουν αἱ αἰτήσεις αὐταί; Εἶναι συνθήματα: α) τελειότητος καὶ ὀλοκληρωμένης χριστιανικῆς ζωῆς β) συνεχοῦς προσπαθείας καὶ γ) χωρὶς ἀναβολάς. Διότι: Εὐχόμεθα, ὄχι ἀπλῶς καλὴν, ἀλλὰ «τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον» τὴν ἡμέραν μας (σύνθημα τ. εἶναι «ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα»). Πρῶτως δὲ τονίζομεν «τὴν ἡμέραν πᾶσαν» καὶ ὅλον «τὸν ὑπόλοιπον χρόνον», διὰ νὰ ὑπάρχῃ συνεχῆς καὶ ἀδιάλειπτος χριστιανικὴ ζωὴ, χωρὶς ἐξαιρέσεις (ἰδοὺ τὸ σύνθημα τῆς συνεχοῦς προσπαθείας). Ἀναφερόμεν δὲ καὶ τὰ «τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν», μετὰ τὴν εὐχὴν νὰ εἶναι «χριστιανὰ», ἀφοῦ ὅμως θὰ εἶναι χριστιανὴ («τελεία, ἁγία...») ἡ σήμερον καὶ ὅλος ὁ ἐφεξῆς ὑπόλοιπος χρόνος τῆς ζωῆς ἡμῶν. Συνήθως τὰ χριστιανὰ τέλη εἶναι ἐπισφράγισις χριστιανικῆς ζωῆς. Αἱ ὑπάρχουσαι ἐξαιρέσεις δὲν ἀναιροῦν τὸν κανόνα, οὔτε ἐπιτρέπουν νὰ διακινδυνεύσῃ κανεὶς τὴν σωτηρίαν του ἀναβάλλων

νά μετανοήση εἰς τὰ τέλη τῆς ζωῆς του. Εὐτυχεῖς αἱ κοινωνίαι, ὅπου ὑπάρχουν χριστιανοὶ ἀγιάζοντες τὰς ἡμέρας των καὶ συνεχῶς προαγόμενοι εἰς τὴν ἀρετὴν. Συνεπιφέρουν οὗτοι ἀσφαλῶς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ὅλης κοινωνίας.

Ἄλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι αἰτήσεις, διὰ τὴν «συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν», τὴν κάθαρσιν δηλ. τοῦ κακοῦ παρελθόντος, καὶ τὴν παροχὴν θετικῶν ἀγαθῶν συντελεστώων διὰ τὸ μέλλον: ἵνα ἔχωμεν συμπαραστάτην «ἄγγελον εἰρήνης», καθὼς καὶ «πάντα τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν», βοηθοῦν τὸν χριστιανὸν νὰ ἀναπτύξῃ τὸ ἐνδιαφέρον του, ὥστε, «τὰ ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος», νὰ ἐπιδιώκῃ τὰ ἄντως καλὰ καὶ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι πρωτίστως τοιαῦτα «ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν», μὲ προφανῆ ὅμως ἀγαθὴν ἐπέκτασιν εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

2. Ἡ κοινωνικὴ ὁμως χροιά τῆς θ. λειτουργίας εἶναι πολὺ ἔντονος εἰς δύο ἐπακολουθούσας πράξεις: τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως. Ἡ προπαρασκευὴ διὰ τὸ μέγα μυστήριον δὲν ἔληξεν, ἀπλῶς ἤρχισε, μὲ τὴν ἐτοιμασίαν καὶ δορυφορίαν τῶν τιμίων δώρων καὶ μὲ τὰς πρὸ καὶ μετὰ τὴν μεγ. εἴσοδον εὐχάς, ποὺ κατέληξαν εἰς τὴν ἐπίκλησιν τῆς θείας εὐσπλαγγίας, «διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ» τοῦ Θεοῦ. Προσπατιοῦνται καὶ ἄλλαι οὐσιαστικαὶ προπαρασκευαὶ διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸ μυστήριον, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν πρᾶξιν (ἀγάπη) καὶ τὴν θεωρίαν (πίστις) τὴν χριστιανικὴν.

Εἶπε ρητῶς ὁ Κύριος, «ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου. καὶ κεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ., ὕπαγε πρῶτον καταλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. ε' 23·24). Εἰς ἐφαρμογὴν λοιπὸν τῆς διατάξεως αὐτῆς τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀπόλυτος ἐνότης, χωρὶς τὸ παραμικρὸν ρῆγμα, μεταξύ τῶν χριστιανῶν (ποὺ πρόκειται ἄλλως τε νὰ κοινωνήσουν τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου), δίδεται ἡ εὐχὴ «εἰρήνη πᾶσι» καὶ τὸ παράγγελμα «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν». Καὶ εἰς ἐκτέλεσιν πάλιν τοῦ παραγγέλματος αὐτοῦ ἄλλοτε ἀντήλασεν ἀσπασμὸν ἀγάπης, κατὰ τὴν ὄραν αὐτὴν τῆς θ. λειτουργίας, ὅλον τὸ ἐκκλησίασμα, οἱ ἄνδρες μετὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ αἱ γυναῖκες μετὰ τῶν γυναικῶν, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῶν λειτουργῶν. Δεῖγμα καὶ λείψανον τῆς παλαιοτάτης ἀγίας αὐτῆς λειτουργικῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας παρέμεινε σήμερον ὁ ἀσπασμὸς μόνον τῶν λειτουργῶν πρὸς ἀλλήλους.

Εἶναι ἀνάγκη τάχα νὰ εἰπώμεν πόσῃ κοινωνικῇ σπουδαιότητᾳ εἶχε τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν; Εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν ἄφινε τὰ μίση νὰ ριζώσουν, ἀλλὰ διέλυε τὸ κακὸν ἐν τῇ γενέσει του καὶ ἀποκαθίστατο ἀμέσως ἢ τυχὸν κλονισθεῖσα ἀγάπη. Καὶ σήμερον ὅμως ὀφείλομεν νὰ μὴ παραλείπωμεν πᾶσαν δυνατὴν φροντίδα διὰ τὴν ὑπαρξίν ἀγάπης μεταξὺ μας, λαμβάνοντες ἀφορμὴν καὶ ἐκ τῆς θ. λειτουργίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπενθυμίζεται τὸ καθήκον αὐτό, ὄχι μόνον διὰ νὰ κοινωνήσωμεν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς «ἕνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν» τὴν πίστιν μας.

3. Ἀγάπη καὶ πίστις εἶναι ἀναπόσπαστα. Ἡ ἀγάπη συνάπτει τοὺς ἀνθρώπους (ὡς ἄλυσις) μεταξὺ των· καὶ ἡ πίστις μᾶς συνάπτει ὅλους μετὰ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο, μετὰ τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης, κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν, ἐπακολουθεῖ ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως. Καὶ πρῶτον μὲν καλούμεθα περιληπτικῶς, «ἕνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἁγίον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». Ἐπειτα δὲ νὰ ἐκθέσωμεν τὴν πίστιν μας αὐτὴν πλατύτερον μὲ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως. Δίδεται δὲ πρὸ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἕνα παράγγελμα («τὰς θύρας! τὰς θύρας! ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν»). Αὐτὸ ἀπηυθύνετο κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν, (τὰς θύρας! τὰς θύρας!), εἰς τοὺς πυλωροὺς, τοὺς θυρώρους τοῦ Ναοῦ, διὰ νὰ προσέξουν τὰς θύρας, ἕνα μὴ τυχὸν εἰσέλθῃ κανεὶς ἄπιστος ἢ διώκτης, ἰδίως τώρα ποῦ θὰ ἀκουσθῇ δημοσίᾳ ὁ κώδιξ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ θὰ ἀποκαλυφθοῦν τὰ μέχρι τοῦδε σκεπασμένα διὰ τοῦ «ἀέρος» τίμια Δῶρα. Κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ (ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν) ἀπηυθύνετο, καὶ ἀπευθύνεται, πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς, διὰ νὰ προσέξουν ὅπως πρέπει τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως ποῦ ἐκθέτει τὸ «Σύμβολον». Καὶ ὁ μὲν «ἀήρ» ὡς ἄλλη σημαία κυματίζει ὑπεράνω τῶν τιμίων Δῶρων, κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν, πρὸς συμβολισμὸν τοῦ θριάμβου καὶ τῆς νίκης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως (ὑπενθυμίζων συγχρόνως καὶ τὰ ριπίδια, μὲ τὰ ὁποῖα ἄλλοτε οἱ διάκονοι ἐρρίπιζον τὰ τίμια Δῶρα, διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς αὐτὰ κανένα ἔντομον). Οἱ δὲ χριστιανοὶ (ὅλοι ὁμοῦ ἄλλοτε, καὶ σήμερον, ἀσφαλῶς, μὲ γενικὴν ἐνδόμυχον συμμετοχὴν) ἀπήγγελλον τὸ «Σύμβολον τῆς πίστεως», διὰ νὰ παρουσιασθοῦν ὅλοι («σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονονῦντες»), μὲ ἐνότητά δηλ. χριστιανικοῦ φρονήματος, πρῶγμα μεγίστης πάλιν κοινωνικῆς σπουδαιότητος.

Εἶθε νὰ αἰσθανώμεθα καθ' ἐκάστην θ. λειτουργίαν τὰ κοινωνικά ταῦτα διδάγματα, διὰ νὰ προάγεται ἡ ἐν Χριστῷ ἀνάπλασις τῆς ὅλης κοινωνίας.

Ο «ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ» ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΥΛΑΒΕΣΤΑΤΟΥΣ ΚΛΗΡΙΚΟΥΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὶ καὶ Συλλειτουργοί.

Εἰς πάντας τοὺς γνωρίζοντας τὴν ζωὴν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν τελευταίαν 70ετίαν εἶναι γνωστὴ καὶ ἡ πολύτιμος καὶ πολύπλευρος εἰς αὐτὴν συμβολὴ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ὅστις ιδρύθη τῷ 1890 προνοίᾳ τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἀειμνήστου Γερμανοῦ Καλλιγᾶ, ὅπως εἰναίγνωστοί, ἐπίσης, καὶ οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1938, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, διεκόπη ἡ λειτουργία τοῦ Ἱερατικοῦ τούτου Σωματείου καὶ ἐσταμάτησεν ἡ ἔκδοσις τοῦ ὁμωνύμου Περιοδικοῦ του, τὸ ὁποῖον προσέφερε λαμπρὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔργον τῆς θρησκευτικῆς διαφωτίσεως καὶ τῆς μελέτης καὶ προαγωγῆς τῶν κατὰ καιροὺς ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, καθ' ἣν ἐποχὴν, μάλιστα, δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιεπίσκοπος Σπυρίδων († 1956), βαρέως φέρων τὴν τοιαύτην ἀδράνεια τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπαναλειτουργίας αὐτοῦ, καί, συγκαλέσας τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῶν μελῶν του ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν, τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1955, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς τὴν ἐκλογὴν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παλαιοῦ, οὗτινος ἀπὸ μακροῦ εἶχε λήξει ἡ θητεία. Διὰ τῆς ἐμπνευσμένης δὲ ἐναρκτηρίου προσφωνήσεώς του ἀπένευμε φόρον τιμῆς πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Συνδέσμου καὶ ἐξεδήλωσε τὴν περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ὑπάρξεως τούτου πεποθησὶν του.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν εἰσήγησιν τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ ἀπερχομένου Δ. Συμβουλίου, ἀειμνήστου ἤδη Πρωτοπρεσβυτέρου Λουκᾶ Παπαναστασίου († 1959), ὑπεδείχθησαν αἱ ἐκ τῶν καιρῶν ἐπιβαλλόμεναι προγραμματικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἐπαναλειτουργίας τοῦ Συνδέσμου καὶ ὑπεδείχθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» ὑπὸ νέαν σύγχρονον μορφήν καὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀναπροσαρμογῆς του πρὸς τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις, τὸσον ἐξ ἐπόψεως τυπικῆς, ὅσον καὶ ἐξ ἐπόψεως οὐσιαστικῆς. Ἡ δὲ Γεν. Συνέλευσις, ἐπικροτήσασα τὰ λεχθέντα, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς νέας Διοικήσεως μετὰ τὴν ἐντολὴν τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ καὶ τῆς μελέτης, τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ ἀναπροσαρμογῆς τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τῆς ἐν καιρῷ ὑποβολῆς τούτου πρὸς ἔγκρισιν.

Τὸ ἐκλεγὲν τότε Διοικητ. Συμβούλιον, ἅμα τῇ συγκροτήσει αὐτοῦ εἰς Σῶμα ὑπὸ Ἀντιπρόεδρον καὶ πάλιν τὸν ἀειμνήστου Πρωτ. Λουκᾶν Παπανα-

στασίον, ἐπελήφθη τῆς τε μελέτης τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ, ἢ ἐπὶ τῆς ὁποίας εἰσηγήσεις ἀνετέθη εἰς τὸν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἑμμ. Γ. Μυτιληναῖον, καὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ἧς ἐπελήφθη αὐτοπροσώπως μετ' ἐξαιρέτου ζήλου ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ δι' ἣν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἐπέδειξεν ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Σπυριδῶν, ἀναλαβὼν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα οἰκονομικὰ μέσα. Ἄλλ' ἀπρόοπτα γεγονότα ἐπέβαλον τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος, μέχρις οὗ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λωροθέου δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ προώθησις τοῦ θέματος, μέχρις οὗ οὗτος θὰ κατετοπίζετο ἐπὶ ὄλων τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ. Ὡς γνωστὸν ὅμως ὑπῆρξε βραχὺ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ἀρχιερατείας του καὶ ὁ θάνατός του († 1957) ἀφῆκε τὸν «Ἱ. Σύνδεσμον» ἐν ἀναγκαστικῇ καὶ πάλιν ἀδρανεῖα, μέχρις οὗ ὁ ἤδη εὐκλεῶς ἀρχιερατεῦν Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, ζωηρῶς ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν ἀναβίωσιν καὶ ἐπαναλειτουργίαν τοῦ Συνδέσμου, ἐκάλεσε τὸν Ἀντιπρόεδρον τούτου καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐνήμερον τοῦ ἐνδιαφέροντός του, συστήσας, ὅπως, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, διενεργηθῶσι τὰ δέοντα πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ. Ἀκριβῶς δὲ περὶ τὸ θέμα τῆς μελέτης καὶ προετοιμασίας τῶν διὰ τὴν ἐπαναλειτουργίαν τοῦ Συνδέσμου ἐνδεδειγμένων ἐνεργειῶν ἀπεβίωσεν ὁ ἀείμνηστος Πρωτ. Λουκᾶς Παπαναστασιῶν, τὸν ὁποῖον διεδέχθη εἰς τὴν Ἀντιπροεδρίαν ὁ Αἰδεσιμολ. Κατηχητῆς καὶ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἄγγελος Νησιώτης.

Εἰς τὴν συγκληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, μονίμου Προέδρου τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», Γεν. Συνέλευσιν, τῇ 11ῃ Ἀπριλίου 1959, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὑπεβλήθη τὸ ἤδη ἔτοιμον σχέδιον τοῦ ἀνατεθεωρημένου νέου Καταστατικοῦ, ὅπερ ἐνεκρίθη ὑπ' αὐτῆς, μὲ ἐλαχίστας ἐπουσιώδεις τροπολογίας, παμψηφεῖ. Ἀκολούθως δέ, ὑποβληθείσης καὶ τῆς παρατήσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἐξελέγη νέον, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ψηφισθέντος νέου Καταστατικοῦ, ἀπαρτισθὲν ἐκ τῶν Πανοσιολ. κ. κ. Θεοκλήτου Στράγκα καὶ Δαμασκηνοῦ Ἀσημακοπούλου, τῶν Αἰδεσιμολ. κ. κ. Ἀγγέλου Νησιώτου, Παν. Γεωργοπούλου, Νικ. Παπαδοπούλου, Εὔαγγ. Μπινώρη, Εὔαγγ. Μήτση, Γεωργ. Οἰκονομοπούλου, Ἄντων. Κλέντου καὶ Μαρῖου Δαπέργολα καὶ τῶν Ἱερολογ. Διακόνων κ. κ. Διονυσίου Μπαϊρακτάρη καὶ Θεοφίλου Ψαρῶ.

Ἔνεκα τῆς μετ' οὗ πολὺ ἐπισυμβάσης ἀσθενείας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἐπεβραδύνθη ἡ συγκρότησις τῶν ὡς ἀνωτέρω ἐκλεγέντων εἰς Σῶμα, ἧτις ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μακαριότητος τῇ 23ῃ Νοεμβρίου 1959.

Κατ' αὐτὴν ἀνεδείχθησαν: Α' Ἀντιπρόεδρος ὁ Αἰδεσιμ. Κατηχητῆς καὶ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἄγγελος Νησιώτης, Β' Ἀντιπρόεδρος ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεόκλητος Στράγκας, Γεν. Γραμματεὺς ὁ Ἱερολογ.

Ἱεροδιάκονος κ. Διονύσιος Μπαϊρακτάρης, Ταμίης ὁ Αἰδεσιμολ. κ. Εὐάγγελος Μπονώρης καὶ Ἐφορος τῆς Βιβλιοθήκης ὁ Αἰδεσιμολ. κ. Μάριος Πατέρ-
γολας.

Ἡ νέα Διοίκησις τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» ἐπελήφθη ἀμέσως, μετὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ Σώματος τῶν διὰ τὴν δικαστικὴν ἐγκρισιν τοῦ νέου Καταστατικοῦ ἀπαιτουμένων νομίμων ἐνεργειῶν. Συμφώνως δὲ πρὸς τὴν κατ' ἐπανάληψιν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν καὶ σύστασιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπι-
σκόπου, ἀπεφάσισε καὶ τὴν ἐπανεκδοσιν τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ «Ἱεροῦ Συν-
δέσμου», ἥτις θὰ πραγματοποιηθῆ εὐθὺς ὡς συμπληρωθῶσιν αἱ ἀπαραίτη-
τοι προκαταρκτικαὶ τεχνικαὶ ἐργασίαι. Ἀνέθεσε δὲ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ
εἰς τὸν Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβ. κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖον, λίαν προθύμως
καὶ ὅλως ἐθελοντικῶς ἀποδεχθέντα τὴν ἐντολήν.

Ταῦτα, κατὰ καθήκον ἀδελφικόν, ἀνακοινοῦντες πρὸς τὸ τίμιον Πρε-
σβυτέριον καὶ τὴν ἐν Χριστῷ Διακονίαν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ-
λάδος διὰ τὴν πλήρη ὑμῶν ἐνημέρωσιν, αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην, ἀφ' ἐνός
μὲν νὰ διεξηγηρέσωμεν τὴν εὐλαβῆ ἐγνωμοσύνην τοῦ Σώματος πρὸς τὴν
Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεό-
κλητον, διὰ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ζῶηρόν του ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὴν πατρικὴν στορ-
γὴν, μεθ' ἧς ἐπελήφθη τῶν ζητημάτων τῆς ἀνασυνγκροτήσεώς του καὶ τῆς
ἐνισχύσεως τῶν πρώτων προσπαθειῶν μας πρὸς ἐπανάσυνδενσιν τοῦ πα-
ρόντος πρὸς τὸ ὠραῖον παρελθόν τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ἀφ' ἑτέρου δέ, νὰ
ἐκφράσωμεν τὴν εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν χαρὰν μας, διότι μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία
τῆς μετὰ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα διακονούντων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν πνευματικῆς
κοινωνίας ἀγάπης καὶ συνεργασίας. Τόσῳ μᾶλλον δὲ ἡ χαρὰ μας εἶναι μεγα-
λυτέρα, ὅσῳ τῆς νέας συγκροτήσεως τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» μετέχουσιν
ἤδη καὶ οἱ Διάκονοι, ὅπως ἀκριβῶς ὤριζε καὶ τὸ πρῶτον Καταστατικόν τῆς
ιδρύσεώς του. Ἐπὶ πλέον δέ, συμπίπτει ἡ νέα αὕτη περίοδος τῆς ζωῆς τοῦ
Σώματος πρὸς τὴν ἐπ' αἰσίοις προγραμματισθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης
ἡμῶν Ἐκκλησίας ἀνασυνγκρότησιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐν ταῖς Ἐνορίαις
ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, δι' ἧς ὁ μὲν Ἐφημέριος καθίσταται καὶ ἐν τῇ πρά-
ξει ἀληθινὴ κεφαλὴ τῆς Ἐνορίας, ὁ δὲ Διάκονος, ὅπου ὑπάρχει, ἀνακτᾷ τὴν
οὐσιαστικὴν παρ' αὐτὸν θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

•Οθεν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν ἀπευθίνομεν πρὸς ἅπαντας
τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν Συλλειτουργοὺς καὶ Συνδιακόνους τῆς χάριτος καὶ
μετὰ πάσης παρησιαῆς δηλοῦμεν, ὅτι ὁ «Ἱερός Σύνδεσμος» φιλοδοξεῖ νὰ κα-
ταστή καὶ πάλιν ὄργανον καὶ κέντρον τοῦ ἀπαραίτητου συντονισμοῦ καὶ τῆς
ἐπιβαλλομένης ζωηρῆς συνενώσεως τῶν ἱερατικῶν δυνάμεων τῆς χώρας πρὸς
ἐξυπηρέτησιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας. Τοῦτο δὲ
θὰ ἀποβῆ εἰς πραγματικὴν ἀναζωπύρησιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ ὀρθοδόξου ἐκ-
κλησιαστικοῦ φρονήματος παρὰ τῷ εὐσεβεῖ Λαῷ, ἐπὶ θετικῇ ὠφελείᾳ τῆς
φιλάτης Πατριδος, ἥτις τόσῃν ἀνάγκην ἔχει, μάλιστα σήμερον, τῆς παρου-
σίας ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων ἀνθρώπων ἐμφορομένων ὑπὸ τοῦ γνη-

σίον ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος, ὅπερ εἶναι ταυτόσημον πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν μας.

Εὐθὺς κατωτέρω παρατίθενται αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου». Ἐν καιρῷ δὲ θ' ἀναγγελθῆ ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ Ἱερός Κλήρος θὰ δύναται νὰ ἐπωφεληθῆ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ του, ὅπερ θὰ εἶναι κατ' οὐσίαν τὸ ὄργανον ὄχι μόνον τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ πάντων τῶν Κληρικῶν ὁλοκληροῦ τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀδελφικῆς ἀγάπης
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΟΥ «ΙΕΡΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ» ΑΘΗΝΩΝ

ΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ἹΕΡΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ,

Διὰ τῆς γενομένης ἀνασυγκροτήσεως τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», τὸ περαιτέρω ἔργον αὐτοῦ διαγράφεται ὡς ἀκολούθως.

α) Ὁργάνωσις καὶ σύνταξις τῶν ἱερατικῶν δυνάμεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

β) Μέρημα περὶ τῆς ἐνημερώσεως ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἱερατείου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς πρὸς τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου καὶ ὡς πρὸς τὰς δυνατὰς μεθόδους, καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα μέσα τῆς ἱκανοποιήσεως τούτων.

γ) Μελέτη τῶν ἐπὶ μέρους ποιμαντικῶν προβλημάτων καὶ μέρημα διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἐκάστοτε ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τούτων ἐνδεικνυομένων λύσεων.

δ) Ἐξασφάλισις τῶν μέσων, δι' ὧν αἱ ἐκάστοτε ἐνδεικνυόμεναι λύσεις τῶν ὑπὸ μελέτην ποιμαντικῶν προβλημάτων θὰ καθίστανται δυνατὰ καὶ τελεσφόροι.

ε) Καταμερισμὸς τοῦ ἔργου, ὅπου οὗτος ἐπιβάλλεται, καὶ συντονισμὸς τῶν ἐπὶ μέρους ἐνεργειῶν, πρὸς ἀποφυγὴν σπασμαδικῶν καὶ ἀλληλοσυγκρουομένων κινήσεων.

στ') Πνευματικὴ καὶ τεχνικὴ προπαρασκευὴ τῶν ἐργατῶν πρὸς ἀπόκτησιν τῶν διὰ τὴν ἀρτίαν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἀπαιτουμένων εἰδικῶν ἐφοδίων καὶ ἱκανοτήτων.

ζ) Ἐλεγχος τῆς ὀρθῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀδελφικῆς συνεργασίας καὶ ἀλληλεγγύης, καὶ ἀμοιβαία συμπλήρωσις, ὅπου, τυχόν, αὕτη καθίσταται ἀναγκαία.

η) Ἀξιοποίησις τῶν ἱερατικῶν δυνάμεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὲρ τῶν ἐκάστοτε γενικωτέρων ἐπιδιώξεων καὶ τῶν σκοπῶν καθ' ὅλου τῆς ὄλης Ἐκκλησίας.

θ) Παμμερῆς προσπάθεια πρὸς πλήρη θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν διαφώτισιν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, γενικώτερον δὲ τῆς ὄλης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐνημέρωσις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἀνακυπτόντων ζητημάτων ἐκκλησιαστικοῦ, ἐν γένει, ἐνδιαφέροντος.

ι) Προσπάθεια εἰδικωτέρα πρὸς συστηματικωτέραν ὀργάνωσιν καὶ διεξαγωγὴν τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου καὶ τῆς Κατηχητικῆς δράσεως ἐν ταῖς διαφόροις Ἐνορίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

ια) Συστηματικὴ διοργάνωσις τοῦ ὅλου ἐν ταῖς Ἐνορίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἔργου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς πλήρους ὀργανώσεως τούτων ἀπὸ πάσης ἐπόψεως.

ιβ) Συστηματικὴ καὶ συνδεδασμένη προσπάθεια πρὸς ἀνάδειξιν τῆς Ἐνορίας εἰς πραγματικὸν ζωντανὸν κύτταρον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁργανισμοῦ.

Α Δ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αίδεσ. Ἀθανάσιον Ἀνδρονάκην, Λάρισσαν. Τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπῆντησε εἰς τὰ ἐρωτήματά σας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3359/11.2.60 ἐγγράφου του, ὥστε εἶναι περιττὴ ἢ ἐπανάληψις τῆς ἀπαντήσεως. Σχετικῶς πρὸς τὸ δάνειον καλύτερον εἶναι νὰ υποβάλετε αἴτησιν πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. διὰ νὰ λάβετε σειρὰν προτεραιότητος. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως θὰ σὰς ἀποσταλῇ ἔντυπον πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἐπιστροφῇ ὡς καὶ λεπτομερῆς κατάλογος τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν. Αἰδέσ. Δημήτριον Παπακώσταν, Μονοδένδριον Ἰωαννίνων. Νὰ υποβάλετε αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. διὰ νὰ λάβετε σειρὰν προτεραιότητος. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως θὰ σὰς ἀποσταλῇ παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἔντυπον πρὸς συμπλήρωσιν καὶ πίναξ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.— Αἰδέσ. Χρήστον Τύμπον, Βασιλικὴν Ναυπακτίας. Τὸ δάνειόν σας ἐνεκρίθη. Ἐπομένως τοῦ ἐλόβατε ἀντίθετον πληροφορίαν; Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ὑπάρχει κάποια σειρὰ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν αἰτήσεων.— Αἰδέσ. Γεώργιον Παπαγεωργίου, Καπρόφυτον Σερρών. Διὰ νὰ λάβετε τὸ ἐπίδομα πρέπει, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ν. 3859/58 νὰ εἴσθε ἀπόφοιτος ἀνωτέρου ἢ κατωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου. Ἐὰν συντρέχῃ ἢ προϋπόθεσις αὐτὴ εἰς τὸ πρόσωπόν σας, πρέπει νὰ λάβετε τὸ ἐπίδομα. Πάντως ἡ τακτοποίησις τοῦ ζητήματος θὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν Ἰ. Μητρόπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖτε. Εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἐνεγράφητε ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χειροτονίας σας. Διὰ τὴν ἀμοιβαίαν μεταθεσιν ἀρμόδιοι εἶναι οἱ Σεβ. Μητροπολίται τῶν αἰτουμένων τὴν ἀμοιβαίαν μεταθεσιν. Ἐὰν αὐτοὶ συμφωνοῦν, δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἐμπόδιον.— Αἰδέσ. Γεώργιον Πεχλιβανίδην, Σωτήραν Ἐδέσσης. Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σὰς πληροφορήσωμεν ὅτι βάσει τοῦ νέου Κανονισμοῦ τοῦ Κλάδου Ὑγείας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., θὰ δυνηθῆτε νὰ υποβάλετε εἰς θεραπείαν τὴν θυγατέρα σας ἐξόδοις τοῦ Ταμείου, μετὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου τοῦ τρ. ἔτους. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀπαιτηθῇ ἡ ἐκδosis βιβλιαρίου τῆς θυγατρὸς σας. Σχετικῶς μὲ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκδosis τῶν ἐν λόγῳ βιβλιαρίων θὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ αἰδес. ἐφημέριοι προσεχῶς, δεδομένου ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχει περατωθῇ ἡ ἀπαιτουμένη προεργασία. Παρακολοθησατε τὴν στήλην τῶν εἰδήσεων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. εἰς τὸν «Ἐφημέριον».— Αἰδέσ. Κων/νον Ἀργίτην, Τραγόναν Κορινθίας. Ἡ αἴτησίς σας διὰ προικοδοτήσιν τῆς θυγατρὸς σας ἀπερρίφθη, διότι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς προικοδοτήσεως εἶναι νὰ ὑπηρετῇ ὁ αἰτῶν ταύτην Ἐφημέριος εἰς Κοινότητα κατὰ τῶν 600 κατοίκων. Ὁ συνομισμός ὅμως Τραγάνας ὑπάγεται εἰς τὴν Κοινότητα Κιάτου, ἡ ὁποία ἔχει ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων. Τὸ Τ.Α.Κ.Ε. παρέχει πρὸς τὸ παρὸν μόνον Νοσοκομειακὴν περίθαλψιν. Δυστυχῶς λόγοι οικονομικοὶ δὲν ἐπιτρέπου πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἀνοικτὴν Ἰατρικὴν περίθαλψιν.— Αἰδέσ. Π. Μιχαηλίδην Σακελλάριον, Βελανίδα Λακωνίας. Τὴν ὑπόδειξιν σας τὴν ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν. Πάντως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ νὰς γνωρίζομεν ὅτι ἐπὶ ἠριθμημένων τιμολογίων δὲν ἐπικολῶται χαρτόσημον. Ἐπὶ ἀπλῶν ἀποδείξεων ἀγορᾶς διαφόρων ἀντικειμένων ἐπικολῶται χαρτόσημον 10/100. Ἐπομένως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόδειξις δὲν χρειάζεται συμπληρωματικὸν χαρτόσημον. Ἐπὶ ἀποδείξεων πληρωμῆς μισθοῦ ψαλτῶν καὶ νεοκόρων ἐπικολῶται χαρτόσημον 1%.— Αἰδέσ. Γαβριήλ Κλαμπάνην, Ζάκυνθον. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ ἐξαγοράσετε τὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ 1940 ἕως 1945, διότι κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν ἡ ἀσφάλισις ἦτο ὑποχρεωτικὴ, τὰ δὲ ὀφειλόμενα ἀσφάλιστρα θὰ κρατηθοῦν κατὰ τὴν συνταξιοδότησίν σας, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Ἐὰν ὅμως ἐπιθυμῆτε νὰ τὰ ἐξοφλήσετε

ἀπὸ τοῦδε, νὰ κάμετε μίαν αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., διὰ νὰ σᾶς πληροφορήσῃ σχετικῶς.— Αἰδεσ. Παναγιώτην Λαλέαν, Κόμπον Ἀβίας. Λυπούμεθα πολύ, ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι δυνατὴ νὰ γίνῃ ἐνωρίτερον, διότι λαμβάνομεν καθημερινῶς πολλὰς ἐπιστολάς. Ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας μετὰ τὰ συντάξιμα ἔτη, τὰ ὅποια ἔχετε σήμερον, θὰ λάβετε 800 δραχμὰς περίπου μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ 11.800 περίπου ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε τὴν ἐξαγορὰν τῆς πρὸ τοῦ 1930 ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας σας νὰ κάμετε αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., εἰς τὴν ὅποιαν θὰ ἐπισυνάψετε βεβαίωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἐμφαίνεται, ὅτι ἡ πρὸς ἀναγνώρισιν αἰτουμένη ἐφημεριακὴ προϋπηρεσία προσεφέρθη πράγματι, βεβαιούμενον συγχρόνως κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν εἰς ποῖον Ἱ. Ναὸν καὶ Ἐνορίαν προσεφέρθη καὶ ὅτι ὁ χρόνος, καθ' ὃν προσεφέρθη αὕτη, δὲν ἐχρησίμευσεν πρὸς συνταξιοδοτήσιν σας παρ' ἄλλης ἀρχῆς. Εἰς τὴν αἴτησιν σας νὰ μὴ ζητήσετε τὴν ἐξαγορὰν ὠρισμένων, ἀριθμητικῶς, ἐτῶν, ἀλλὰ τὴν ἐξαγορὰν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου διὰ τὴν λήψιν πλήρους συντάξεως. Πάντως ἡμεῖς προχείρως τὰ ὑπολογίζομεν εἰς ἐπτά (7), δεδομένου ὅτι τὰ μετὰ τὸν 1958 ἔτη δὲν ὑπολογίζονται ὡς συντάξιμα, ἐπειδὴ εἶχατε συμπληρώσει τὸ ὄριον ἡλικίας. Μετὰ τὴν ἐξαγορὰν ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι ὅση καὶ ὁ μισθὸς σας.— Αἰδεσ. Νικόλαον Βασίλαν, Πόρους Κατερίνης. Ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας τὴν 31.12.1961 ἡ σύνταξις σας, ὑπολογιζομένη μετὰ τὰς κρατούσας σήμερον συνθήκας συνταξιοδοτήσεως, θὰ ἀνέλθῃ εἰς 927 δραχμὰς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ εἰς 13.700. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως μέχρι τότε νὰ μεταβληθοῦν τὰ συνταξιοδοτικὰ δεδομένα, ὅποτε ἡ πληροφορία μας θὰ εἶναι ἀνακριβής. Μέχρι τῆς 31.12.1961 θὰ ἔχετε ἀπλῶς 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν, ὅχι 35 ἐτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν. Ἐὰν παραμείνετε μέχρι 31.12.1965 θὰ ἔχετε τότε 35 ἐτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν (1930, χρονολογίαν ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., σὺν 35 ἔτη συμμετοχῆς εἰς αὐτό, συντάξιμα δηλαδή, = 1965). Τότε ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι ὅση καὶ ὁ μισθὸς σας καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ μεγαλύτερον.— Αἰδεσ. Ἀντώνιον Κουγιανῶν, Μυλόγυστον Ἐλασσῶνος. Ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας μέχρι 30 Νοεμβρίου 1960 ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι 850 περίπου δραχμὰς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ περί τὰς 11.800 δραχμὰς. Ἐὰν παραμείνετε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μέχρι 31.12.1962, ὅποτε συμπληρώνετε τὸ ὄριον ἡλικίας, ἡ σύνταξις σας καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ θὰ αὐξηθοῦν. Ἐὰν παραμείνετε καὶ πέραν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας σας, τῇ συγκαταθέσει βεβαίως τοῦ Μητροπολίτου σας, ἡ σύνταξις θὰ ὑπολογισθῇ μέχρι τότε (1962), τὸ ἐφ' ἅπαξ ὅμως θὰ αὐξάνῃ. Διὰ τὴν τακτοποιήσιν σας νὰ κάμετε μίαν αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ αὐτὸ θὰ καθορίσῃ τὸν ἐρόπον τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους σας, ὥστε νὰ λάβετε ἀμείωτον τὸ ἐφ' ἅπαξ.— Αἰδεσ. Σπυρίδωνα Γρηγορόπουλον, Ἀγ. Δέκα Κερκύρας. Γράφατέ μας ἀπαραίτητως τὸ ἔτος γεννήσεώς σας.— Κύριον Θ. Ἡλιόπουλον, Πενταπλάτανον. Αἱ σύντάξεις αἱ ἐκδοθεῖσαι πρὸ τοῦ 1951 δὲν ἠξήθησαν.— Ἱ. Μ. Δ., Ἱερέα ὑπαίθρου. Ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας διὰ λόγους υγείας θὰ λάβετε 610 περίπου δραχμὰς ὡς σύνταξιν καὶ 11.800 περίπου δραχμὰς ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Νὰ ἐξαγοράσετε προϋπηρεσίαν δὲν δύνασθε, διότι ἀπλουστάτα δὲν ἔχετε τοιαύτην, ἀφοῦ μόλις συνεπληρώσατε 16 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ ἐξαγορᾶς δὲν ἐννοοῦμεν ἀπλῶς ἐξαγορὰν χρόνου, ἀλλὰ ἐξαγορὰν ἢ ἐφημεριακῆς προϋπηρεσίας, ἥτις παρεσχέθη πρὸ τοῦ 1930, δηλ. πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἢ ἐξαγορὰς προϋπηρεσίας εἰς τὸ Δημόσιον ἢ εἰς ἄλλα Νομ. Πρόσωπα ἐκ τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.— Αἰδεσ. Ἀναστασίον Κασσιφῆν, Ἀγ. Ἀνδρέαν Λεβαδείας. Ἐλησμονήσατε νὰ μᾶς γράψετε τὸ ἔτος γεννήσεώς σας. Ἄνευ αὐτῆς τῆς πληροφορίας

εἶναι ἀδύνατος ἢ ἀπάντησις.— Αἰδεσ. Γεώργ. Π. Ἐν πρώτοις δὲν ἔχετε προϋπηρεσίαν τόσην ὥστε διὰ τῆς ἐξαγορᾶς αὐτῆς νὰ συμπληρώσετε 35 ἔτη συντάξιμα. Διότι πρὸς ἐξαγορὰν ἀπομένουσιν τὰ ἔτη 1927—1930. Κατόπιν αἰτησέως σας ἐνεκρίθη παλαιότερον ἡ ἐξαγορὰ μόνον ἐνὸς ἔτους. Δύνασθε νὰ ὑποβάλετε αἰτησιν διὰ τὴν ἐξαγορὰν καὶ τῶν ὑπολοίπων δύο. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ προδικάσωμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ὑπάρχει πιθανότης νὰ ἐγκριθῇ τώρα ἡ ἐξαγορὰ τῶν δύο ἐτῶν. Εἰς τὸν ὑπολογισμὸν σας ἔχετε καίμη λάθος. Μέχρι τώρα ἔχετε 29 καὶ ὄχι 26 συντάξιμα ἔτη. Ἐὰν ἐξέλθετε τώρα τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε 914 δραχμὰς μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ 18.000 περίπου δραχμὰς ὡς ἐφ' ἅπαξ, ἐὰν εἰσθε τῆς Γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Ἐὰν εἰσθε τῆς Δ' κατηγορίας, ἡ σύνταξις θὰ εἶναι 826 περίπου δρχ. μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ περὶ τὰς 11.800 δραχμὰς. Αἰδεσ. Γεράσιμον Καπαῖτον, Καρυὰν Κεφαλληνίας. Ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας διὰ λόγους υγείας θὰ λάβετε 662 δρχ. περίπου μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ 11.800 περίπου ὡς ἐφ' ἅπαξ. Διὰ τὴν ἐκδοσὴν τῆς συντάξεως ἀπαιτεῖται ἔνορκος βεβαίωσις δύο ἰατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας, ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, διὰ τῆς ὁποίας νὰ βεβαιωθῆται ὅτι ἔνεκα νόσου εἰσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτελεσθῆναι τῶν καθηκόντων σας. Πρὶν ἐκδοθῆ ἡ ἐν λόγω βεβαίωσις νὰ μὴν ὑποβάλετε παραίτησιν.— Αἰδεσ. Ἄδαμαντιάδην, Δωδωναῖον, Ἰωάννην. Ἡ γνώμη μας εἶναι νὰ παραμείνετε μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1960 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ ζήτημα τῆς συνταξιοδοτήσεως τῶν ἐφημερίων τῆς κατηγορίας σας ἔχει ὠρισμένα θέματα πρὸς ἐπίλυσιν, ἥτις ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔγῃ γίνεαι μέχρι τοῦ Ἰουλίου, ὁπότε θὰ ὑπάρχουν εὐνοϊκώτεροι ὅροι συνταξιοδοτήσεως. Ἐξαγορὰν δὲν δύνασθε νὰ κάμετε, διότι ὁ πρὸς ἐξαγορὰν χρόνος σὰς ἐχρησίμευσεν διὰ τὴν συνταξιοδοτήσιν σας παρὰ τοῦ Δημοσίου. Ἐκτός ἐὰν δὲν λαμβάνετε σύνταξιν. Ἡ σύνταξις σας θὰ χορηγηθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου μισθολογίου.— Αἰδεσ. Χαρίσην Τσιρέκxαν, Ἄνω Κώμην Κοζάνης. Δύνασθε νὰ παραιτηθῆτε καὶ νὰ λάβετε σύνταξιν λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἐφ' ὅσον ἔχετε συμπληρώσει ἄνω τῶν 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι 851 περίπου δρχ. μηνιαίως. Ὡς ἐφ' ἅπαξ θὰ λάβετε περὶ τὰς 11.800 δραχμὰς. Μὴ ζητήσητε τὴν συνταξιοδοτήσιν σας διὰ λόγους υγείας. Ἐφ' ὅσον δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας, νὰ ἐπικαλεσθῆτε αὐτὸν τὸν λόγον, διότι ἡ διαδικασία εἶναι ἀπλοστέρα.— Αἰδεσ. Νικόλαον Βαρόπουλον, Καραϊσκάκη Ἀστακοῦ. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν προικοδοτήσιν θυγατρὸς ἐφημερίου εἶναι νὰ μὴ ἐφημερεύῃ ὁ αἰτῶν τὴν προικοδοτήσιν ἐφημέριος εἰς χωρίον ἄνω τῶν 600 κατοίκων. Μόνον ἐὰν ἐπεκταθῆ, ὡς μελετᾶται ἤδη, ἡ προικοδοτήσις καὶ εἰς τὰς θυγατέρας τῶν ἐφημερευόντων εἰς μεγαλύτερα χωρία, θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ προικοδοτήσις τῆς θυγατρὸς σας. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σήμερον ἰσχυόντων, δὲν δικαιούται προικοδοτήσεως.— Αἰδεσ. Μιλτιάδην Ἐξαρχον, Δροσοπηγὴν Κοκίτης. Μόνον διὰ λόγους υγείας δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν σήμερον. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῆτε ὑπὸ δύο ἰατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου σας, οἱ ὅποιοι νὰ βεβαιώσουν ἐνὸρκως ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, ὅτι εἰσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτελεσθῆναι τῶν ἐφημεριακῶν σας καθηκόντων. Μετὰ τὴν ἐκδοσὴν τοῦ πιστοποιητικοῦ νὰ ὑποβάλετε παραίτησιν, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγω πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐν λόγω πιστοποιητικοῦ. Ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς 714 δραχμὰς περίπου μηνιαίως. Ἐὰν πρὶν ἢ ἐνεργήσητε διὰ τὴν συνταξιοδοτήσιν σας ἐξαγοράσητε τὰ ἐννέα ἔτη τῆς προϋπηρεσίας σας, ἡ σύνταξις σας, ἥτις θὰ ἐκδοθῆ καὶ πάλιν διὰ λόγους υγείας, δεδομένου ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐξαγορὰν δὲν θεμελιούται ἄλλος λόγος συνταξιοδοτήσεως σας, θὰ ἀνέλθῃ εἰς 985 περίπου δραχμὰς μηνιαίως. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν θὰ πρέπει νὰ ὑποβάλετε

α) αίτησιν επί χαρτοσήμου και κληρικοσήμου, β) βεβαίωσιν τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, βεβαιούσης, ὅτι πράγματι προσεφέρθη ἢ πρὸς ἀναγνώριμιν ὑπηρεσία αὐτή, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ὅτι δὲν ἐτύχητε ἔνεκα τῆς ὑπηρεσίας σας ταύτης συντάξεως και τὴν ιδιότητα ὑπὸ τὴν ὁποίαν προσεφέρατε τὴν πρὸς ἐξαγορὰν προϋπηρεσίαν. Αὐτόνοητον εἶναι ὅτι πρέπει νὰ προσκομίσητε βεβαιώσεις και ἀπὸ τὰς δύο ἀρχάς, ἐφ' ὅσον ἔχετε προϋπηρεσίαν εἰς δύο διαφόρους ὑπηρεσίας. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω πρέπει νὰ ὑποβάλετε ὑπεύθυνον δηλωσιν, δι' ἧς νὰ δηλοῦτε ὅτι αἱ πρὸς ἀναγνώρισιν προϋπηρεσίαι σας δὲν ἐχρησίμευσαν, οὔτε θὰ χρησιμεύσουν πρὸς συνταξιοδότησιν σας εἰς τὸ μέλλον παρ' ἄλλης ἀρχῆς.— Π α ν. Ἀ ρ χ ι μ. Χ α ρ ἄ λ α μ π ο ν Σ κ α ρ π α λ ἔ ζ ο ν, Μελισσοχώριον Λαρίσης. Κατ' ἀρχὴν εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τὰ ἐξῆς: Ἡ ἐσφαλμένη ἀναγραφή τοῦ ἔτους γεννήσεώς σας ἐγένετο εἰς τὰ Μητρώα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἢ εἰς τὸ Μητρώον τῆς Κοινότητος; Ἐὰν ἐγένετο εἰς τὸ Μητρώον τῆς Κοινότητος, νομίζομεν ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ γίνῃ διόρθωσις. Ὡς συντάξιμος θὰ ὑπολογισθῇ ἡ ὑπηρεσία ἀπὸ τοῦ ἔτους 1935 και ἐξῆς. Νὰ ἐξαγοράσετε τὴν πρὸ τοῦ 1935 προϋπηρεσίαν σας ὡς ἡγουμένον δὲν δύνασθε, διότι μόνον ἐφημεριακὴ ταιαυτὴ ἐξαγοράζεται. Διὰ νὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησιν σας ἐὰν δικαιούσθε συντάξεως και πόσῃν θὰ λάβετε πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖον τὸ ἀναγεγραμμένον εἰς τὸ Μητρώον τῆς Κοινότητος ὡς ἔτος γεννήσεώς σας.— Α ἰ δ ε σ. Ι. Μ. Τὸ ὄριον ἡλικίας τὸ συμπληρῶνατε τὴν 31.12.61 και ὄχι εἰς τὸ τέλος τοῦ τρ. ἔτους. Τότε ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς 805 περίπου δραχμὰς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ θὰ ὑπερβῇ τὰς 12.000 δραχμὰς. Νὰ ἐξαγοράσετε ὑπηρεσίαν δὲν δύνασθε, διότι δὲν βλέπομεν, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας τουλάχιστον, νὰ ἔχετε προϋπηρεσίαν ἐφημεριακὴν ἢ ἄλλην ἐκ τῆς προβλεπομένης ὡς ἐξαγορασίμου ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ἀπλὴ ἐξαγορὰ χρόνου δὲν εἶναι δυνατὴ.— Ἀ π ὅ σ τ ρ α τ ο ν. Ἐχετε τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς συνταξιοδότησιν ἔτη. Δὲν ἔχετε ὅμως τὰ ἀπαιτούμενα 35 συντάξιμα ἔτη διὰ τὴν λήψιν πλήρους συντάξεως, δεδομένου ὅτι ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. (1930) μέχρι τοῦ 1958 (ἔτος συμπληρώσεως τοῦ ὀρίου ἡλικίας) ἔχουν παρέλθει μόνον 28 ἔτη. Δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε τὰ ὑπολειπόμενα 7 ἔτη ἐκ τῆς ἐφημεριακῆς σας προϋπηρεσίας, τῆς διανυθείσης πρὸ τοῦ 1930, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν ἔχετε υποβάλει ἀκόμη τὰ δικαιολογητικά σας πρὸς συνταξιοδότησιν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Πρόγραμμα πνευματικῆς ἐποικοδομῆς κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν. — Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ὁ Ἐφημέριος ὑπεύθυνος ποιμὴν. — Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἰψηγητὸν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ Θεία Κοινωνία. — Πρωτοσ. Χρυσοστόμου Γαλιούρη, Τέχνη ὑψηλῆ. — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Φιλόθεον Ἀδολεσχίαν» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη (Μετφρ. Θεοδ. Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδῃ, Συνδεδεμένη ἀνοιξίς μετὰ τὴν χριστ. θρησκεία μᾶς κρατεῖ σ' ἓνα ἀκίτταλο ψυχικὸ ἐκστασιασμό. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συνχωγῆ ἡθικῶν διδασκαλιῶν» (Μετφρ. Ἀνθίμου Θεολογίτη). — Συμειῶν τοῦ νέου Θεολόγου, Λόγοι (Μετφρ. Φ. Κότσιγλου). — Ἀκύλα, Ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ τοῦ ἱερέως. — Ἡ ἀδιάλειπτη προσευχὴ. — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Ὁμιλία 5ῃ εἰς τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν. — Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. — Αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου». — Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιου 1. Τηλ. 70734